Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIX., št. 109 — Ljubljana, četrtek 12. maja 1938 — Cena 2 Di

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180 Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Angleško javno mnenje

Angleško javno mnenje ni bilo najbrž še nikdar predmet tako izrednega zanimanja inozemstva kakor v poslednjih dveh, treh letih, odkar se je v mednarodnem razvoju nakopičilo nekaj dogodkov, katerih nadaljnji razplet se je zdel ali se še zdi tesno povezan z angleškimi odločitvami. Staro prepričanje na kontinentu pa je, da je sleherna odločitev vlade v demokratični in parlamentarni Angliji rezultat daljšega razvoja angleškega javnega mnenja, o katerem gre sicer pretiran glas, da je vedno in v vsakem konkretnem vprašanju nekoliko naprej od stališča, ki ga trenutno zastopa vlada, pa naj bo ta v rokah konservativcev ali laburistov. Glasniki javnega mnenja so na eni strani listi, na drugi pa zlasti vsakokratna parlamentarna opozicija, katere kritiko vlada zelo upošteva.

Seveda pa zadeva z angleškim javnim mnenjem nikakor ni tako enostavna, kakor bi se zdelo po teh splošnih podatkih. Težava presoje vsakokratnega trenutnega razpoloženja angleških množic je v posameznih konkretnih primerih v tem, da se v miselnost povprečnega Angleža sproti in od najrazličnejših strani vrivajo vsi mogoči vplivi manjših skupin vplivnejših ljudi, ki imajo svoje posebne interese in tem interesom primerne zveze, s katerimi je mogoče, če že ne ustvarjati, pa vsaj brzdati ali v določeno smer »kanalizirati« tokove angleškega javnega mnenja. Stari lord Cecil s spretno izvedeno organizacijo društev za DN, Winston Churchill s svojim velikim vplivom v konservativnih vrstah, posamezni lordi s svojimi razširjenimi listi, vodja opozicije, nešteti znani publicisti itd. — vsi ti lahko močno razgibajo angleško javnost in jo orientirajo v določene smeri, toda med njihove akcije se često vpletajo od nevidnih rok dirigirane nasprotne propagande, ki elan množic v tej ali oni smeri lahko nekoliko zadrže.

Tako se nam je vsaj do najnovejšega časa odpirala zagonetnost angleškega javnega mnenja, kadar je šlo za ugotovitve, zakaj se angleška vlada — o kateri, kakor rečeno, velja, da »hodi za javnim mnenjem« — v posameznih konkretnih primerih ni odločila za to ali ono smer. V zadnjem času so bila ta ugibanja v zvezi zlasti z iskanjem jasnosti glede angleškega zadržanja v češkoslovaškem vprašanju, ki je močno razgibalo Evropo. Veliki evropski listi so pretekle tedne skoraj dnevno prinašali nove glasove o odmevih poslednjih evropskih dogodkov v angleški javnosti, da bi kolikor mogoče vestno prikazali stanje tega »javnega barometra«, ki je po splošnem prepričanju tako odločilnega pomena za približno nakazovanje bližnjih odločitev angleške vlade.

Do nedavnega je prevladovalo na kontinentu mnenje, da je angleška javnost slej ko prej nasprotna prevzemom novih obveznosti v Evropi, zato tudi oboroževanju, ako naj bi služilo za izpolnitev takih obveznosti; da je nadalje proti uvedbi obvezne vojaške dolžnosti, za nadaljevanje in celo poostritev politike popolne izolacije in odklanjanja odgovornosti za splošni evropski razvoj. Zatrjevalo se je, da se angleška javnost pod vplivom tako zvane »clivedenske skupine« okoli lady Astor, lorda Londonderryja, lorda Lothiana, glavnega urednika oficioznih »Times« Barringtona Worda, angleškega poslanika v Berlinu Nevilla Hendersona ter celo samega zunanjega ministra lorda Halifaxa zavzema za sporazum na levo in desno in ne glede na morebitne koncesije in žrtve, seveda, ako bi te žrtve ne šle na račun Anglije. Ta skupina je dobila svoj naziv po gradiču Cliveden v dolini Temze, ki je last lorda Astorja, izdajatelja tednika »Observer«, katerega brat, major Astor, je zopet lastnik večinskega dela akcij oficioznih »Times«. Po tem, kar se je doslej pisalo, »clivedenska skupina« ni bila posebno naklonjena poglobitvi sodelovanja s Francijo. Glede srednje Evrope je stala na stališču, da nima tu Anglija nič iskati in da že zaradi tega ne more slediti Franciji v njeni povezanosti v to smer.

Poslednji mednarodni razvoj pa je v tem pogledu, kakor se zdi, bistveno spremenil ne le vpliv te skupine na vladno politiko, temveč tudi stališče »clivedencev« samih. Ta preokret je bilo opaziti predvsem ob angleško-francoskih razgovorih v Londonu, pa tudi ob priliki debate o novih kreditih za oboroževanje. V obeh vprašanjih je zmagala teza, ki jo v konservativnih krogih proti tezi »clivedenske skupine« s čedalje večjim uspehom zastopa Winston Churchill, kateremu so se pridružili zlasti mlajši konservativni elementi. Chamberlain to krilo v svoji stranki že zelo močno upošteva pri izvajanju svojega zunanjepolitičnega programa.

Na drugi strani pa je vredno zabeležiti tudi nekaj značilnih preokretov med »clivedenci« samimi. Tako je lord Londonderry pred kratkim izdal knjigo o angleško-nemških odnošajih pod naslovom: »Mi in Nemčija«. Prvih osem poglavij te knjige, ki so bila napisana še pred dogodki sredi marca tega leta, je v očitnem nasprotju z zaključnim poglavjem, napisanim po teh dogodkih. Tudi lord Londonderry se izreka sedaj za čim popolnejšo oborožitev in v presoji novega položaja se optimistični lord prav nič več ne izogiba izrazom, kakor: »bojim se«, »strah me je ob misli« itd. Glede Češkoslovaške še posebej poudarja, da se mora Anglija sedaj zanimati zanjo »tudi zaradi svojih interesov«. Po tem spoznanju lorda Londonderryja ni Chamberlainov obisk pri njem pred dnevi nikogar več presenetil.

Nič manjše pozornosti ni zbudilo pismo, ki ga je lady Astor, inspiratorka »clivedenske skupine« v svoje opravičilo poslala delavskemu »Daily Heraldu«, ki je v zadnjem času večkrat napadel »clivedensko« politiko. Lady Astor izpoveduje v tem svojem pismu vero v demokracijo in pojasnjuje, da se v stikih s svojimi političnimi gosti nikakor ni zavzemala za enostranske sporazume in da je tudi ona za poglobitev angleško-francoskega sodelovanja.

Kakor smo že zabeležili pred dnevi, so tudi »Times« objavili v zadnjem času nekaj »odprtih pisem« znanih Angležev, ki se izrekajo za podporo Češkoslovaški v njenem sedanjem položaju. Publicist Wickham Steed ima po vsem tem znabiti prav, ko ugotavlja, da je »angleško javno mnenje v zadnjem času napravilo velik skok«.

ŠVICA ZAHTEVA PRIZNANJE POPOLNE NEVTRALNOSTI

Oproščena hoče biti od Društva narodov ne samo vojaških, temveč tudi gospodarskih in finančnih sankcij

Ženeva, 11. maja. h. **Svet Društva narodov se je danes dopoldne bavil z vprašanjem priznanja absolutne nevtralnosti Švice v okviru statuta Društva narodov.** Zastopnik švicarske zvezne vlade, zvezni svetnik **Motta**, je v svojem govoru najprej navedel razne zgodovinske in politične argumente glede nevtralnosti Švice. Pri tem je podčrtal zlasti težaven položaj svoje države, čije nevtralnost je bila priznana že v versajski mirovni pogodbi, tako da sedanji predlog Švice ne predstavlja nobenega precedenčnega primera za druge države. Opozarjal je na dejstvo, **da je bila Švica pri svojem vstopu v Društvo narodov oproščena vojaških obveznosti, izvirajočih iz člena 16. pakta DN. Položaj, ki je nastal z izstopom Nemčije in Italije in s priklopitvijo Avstrije k Nemčiji, sili Švico, da zahteva tudi ukinitev tozadevnih gospodarskih in finančnih določb.**

Motta je končal svoj govor z besedami: Svet DN mora upoštevati našo izjavo in naše namere, navedene v naši spomenici. V Društvu narodov bomo ostali skromni, a koristni sodelavci. Od našega naroda smo zahtevali zelo velike žrtve za njegovo obrambo, toda ta naš narod ne bo mogel pristati še na druge žrtve, ker mu je mnogo do tega, da si zagotovi svojo neodvisnost.

Kot edini govornik je nato nastopil ruski zunanji komisar **Litvinov**, ki je stavil načelne pridržke glede kompetence sveta Društva narodov. Po njegovem mnenju bi se moralo vprašanje, ki se nanaša na notranjo strukturo Društva narodov, predložiti plenarni seji.

Sklep Švice, da se vrne k tradicionalni nevtralnosti, bo te dni registriran v svetu Društva narodov z resolucijo, čije redakcija je bila poverjena švedskemu zunanjemu ministru Sandlerju. Kar se tiče vprašanja jamstev, ki jih zahteva švicarska vlada glede eksteritorialnosti Društva narodov, zlasti v primeru mednarodnih konfliktov, bo to vprašanje najbrž proučeno na plenarni seji meseca septembra.

Ko je svet Društva narodov odobril še razna tehnična poročila, je povzel besedo čilski delegat **Edwards**, ki je utemeljeval svoj predlog za takojšnjo vzpostavitev sodelovanja z državami, ki so izstopile iz Društva narodov. Čilski delegat je grozil z izstopom Čila iz Društva narodov, ako njegove zahteve ne bodo sprejete.

V splošnem prevladuje mnenje, da so bila čilskemu delegatu z včerajšnjimi izjavami lorda Halifaxa in ostalih zastopnikov dana vsa moralična jamstva, da se bodo iskreni poizkusi za zbližanje s totalitarnimi državami nadaljevali.

Na popoldanski seji se je svet Društva narodov bavil s španskim problemom.

Neguš na poti v Ženevo

Ženeva, 11. maja. o. Bivši abesinski cesar Haile Selasi je snoči nenadoma odpotoval iz Anglije v Ženevo. Dopoldne je prispel v Pariz ter ob 13. nadaljeval svojo pot. Tukajšnji krogi pričakujejo njegov prihod, ki je napovedan za nocoj, z veliko napetostjo. Neguš bi moral potovati z letalom, kar pa so mu zdravniki odsvetovali. Razprava o abesinskem vprašanju bi se morala v svetu DN pričeti že včeraj, vendar pa je bila zaradi neguševega prihoda odgodena do jutri. Angleški zunanji minister lord Halifax je na to pristal pod pogojem, da se abesinsko vprašanje jutri definitivno uredi.

V postopku, ki je običajen za razprave sveta Društva narodov, se ni ničesar spremenilo. Neguš bo jutri nastopil v svetu kot delegat svoje izgubljene države in bo protestiral proti temu, da se Abesinija sedaj formalno likvidira tudi v okviru zveze držav, ki ji še vedno pripada. Abesinija je redno plačevala svojo članarino in izpolnjevala tudi vse druge obveznosti do ženevske ustanove. Svet Društva narodov naj bi predvsem poslal v Abesinijo svojo posebno komisijo, ki naj bi proučila položaj. Obenem naj bi se problem nadaljnjega članstva Abesinije predložil v rešitev mednarodnemu sodišču v Haagu.

Po neguševi izjavi bodo nato podali svoje izjave delegati Velike Britanije, Francije, Belgije, Rumunije, Poljske in še nekaterih drugih držav, ki bodo utemeljevale svojo že izvršeno in nameravano priznanje italijanskega kolonialnega imperija. Končno bo predsednik sveta Munters predlagal posebno resolucijo, s katero naj bi se vsem članicam Društva narodov priznala pravica, da se same odločijo za priznanje izvršenega dejstva v Abesiniji ali pa proti.

Odmev v francoskem in angleškem tisku

Pariz, 11. maja. h. Kakor javlja »Intransigeant« iz Ženeve, podčrtavajo v okolici francoskega zunanjega ministrstva, da abesinski problem ne more imeti nobenega vpliva na pogajanja v Rimu Z zadovoljstvom pripominjajo, da je imel francoski odpravnik poslov Blondel, ki je popoldne telefonski govoril s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom, danes popoldne razgovor z grofom Cianom in da bo na vsak način prvi načelni francosko-italijanski dogovor sklenjen prve dni prihodnjega tedna. Načelni dogovor bo takoj dopuščal, da se imenuje nov francoski veleposlanik v Rimu. V poštev prihajata dosedanji francoski veleposlanik v Berlinu Francois Poncet ali pa poslanik v Varšavi Noel. »Intransigeant« pravi dalje, da se razume samo po sebi, da lord Halifax in Bonnet ne bosta dopustila, da bi z njima manevrirali. Prišla sta v Ženevo, da uredita abesinsko vprašanje, da bi se s tem priznalo italijansko cesarstvo in da bi popuščanje napetosti v angleško-italijanskih odnosno francoski-italijanskih odnošajih postalo dejstvo.

V ostalem opozarjajo pariški večerniki na vest, da je treba negušev prihod pripisati manevru angleške opozicije proti vladi Chamberlain - Halifax. Jules Sauerwein naziva v svojem listu »Paris Soir« neguša jetnika angleške opozicije.

London, 11. maja. h. Angleški krogi pričakujejo ženevsko abesinsko debato z velikim zanimanjem, ker so mnenja, da bo likvidacija abesinskega vprašanja utrdila angleško-italijansko zbližanje. Rešitev španskega problema bi se mogla z novimi težkočami, ki bi se pojavile v Ženevi, komplicirati. Seja odbora za nevmešavanje je bila zopet odgodena.

Le delni uspehi Japoncev v šantungu

Tudi najnovejša japonska ofenziva je zadela na silen kitajski odpor

Hankov, 11. maja. o. Drugi dan velike japonske ofenzive, ki se je pričela pri Ciningu, je prinesel Japoncem le delne uspehe. Po vesteh iz japonskih virov so Japonci prodrli do mesteca Huejeha, 60 km zapadno od Cininga onstran Velikega kanala, in do Juančenga, 40 km severozapadno od Huejeha. Obenem so tri velike japonske kolone včeraj popoldne pričele prodirati iz Cininga proti jugozapadu, naletele pa so na hud odpor Kitajcev, katerih oddelki so bili okrog Jitaja in Nanjangčenga močno ojačeni. Pri Nanjangčengu je Kitajcem tudi uspelo japonsko vojsko premagati, tako da se je morala umakniti nazaj proti severu.

Tudi v severnem Honanu se japonska ofeziva razvija le z velikimi težavami, ker je vsa pokrajina na levi obali Rumene reke polna kitajskih četnikov, ki Japoncem ne puste, da bi razvili vso svojo oboroženo silo in jo razporedili na vsej fronti, ki se vleče v nedogled proti zapadu.

Po vesteh iz Kantona se borbe za Amoj, ki je v plamenih, nadaljujejo. Japonci so zavzeli šele polovico malega otoka, na katerem leži ogromno pristaniško mesto. Borbe se razvijajo z izredno srditostjo. Kitajska letala napadajo vedno znova prodirajoče japonske oddelke, tako da se v borbi iz okraja v okraj pomikajo dalje le v daljših presledkih, ko ne preži z neba nanje noben sovražnik, japonska letala pa so nad Amojem proti kitajskim brez moči. Trije japonski bombniki so bili že sestreljeni. Skoraj istočasno kakor v Amoj so pričeli Japonci prodirati tudi na kopnem v neposredni bližini pristanišča. Iz Formoze prihajajo vedno novi transporti japonske vojske.

Velik uspeh so kitajska letala dosegla v bližini Kantona. Na otoku Sanhu, nekaj kilometrov severno od kitajske kolonije Macao, so se že pred nekaj časa vgnezdili Japonci in si zgradili zasilno letališče, ki je postalo oporišče za vse njihove operacije v južni Kitajski. Kitajska letala so davi napadla v bližini nahajajoče se japonsko vojno brodovje in so neki japonski ruševec tako poškodovala, da se bo bržkone potopil. Japonsko brodovje je bilo prisiljeno umakniti se od otoka Sanho. Ko so se s tamkajšnjega letališča dvignila japonska letala, so jih kitajska takoj napadla. Ker jim je prihitelo iz Kantona na pomoč še nekaj letalskih eskadril, so se lotila velikega japonskega letališča in ga do kraja razdejala. Bombe so udarile v vse hangarje in skladišča benzina. Nastalo je več eksplozij, ki so uničile večje število japonskih letal. Morda bosta imela sedaj Kanton in vsa njegova okolica nekaj časa mir pred japonskimi bombami.

S plini nad Kitajce

Hankov, 11. maja. b. V kitajskih uradnih krogih trdijo, da je japonsko vrhovno poveljstvo glede na izredno trdovraten odpor Kitajcev sklenilo razširiti vojne operacije s pritegnitvijo novih polkov, ki so delno že na potu. Tako se doznava, da sta pod vodstvom generala Motome 19. aprila zapustila Kobe ter se preko Cingtava podala na šanghajsko bojišče dva polka, ki sta povsem motorizirana. Razen tega so včeraj zapustili Japonsko posebni motorizirani kemijski oddelki pod vodstvom generala Kikušija. Doslej so Japonci že večkrat uporabili pline, toda samo take, ki povzročajo solzenje. Nova akcija bo najbrž energičnejša tudi v pogledu uporabe plinov.

Zasedanje podunavske komisije

Bukarešta, 11. maja. w. V Galacu se je dopoldne sestala evropska podunavska komisija na svoje redno spomladansko zasedanje. Glavni predmet razprave je bila nevarnost, da bo dunavski kanal v Sulini kmalu zasul pesek in da po mnenju strokovnjakov v nekaj letih ne bo več sposoben za plovbo. S tem bi bila onemogočena plovba, med Dunavom in Črnim morjem. Sedaj se posvetujejo, kako bi se rešila ta zadeva. Obstoji načrt da bi zgradili nov prekop, ki bi po mnenju strokovnjakov velial 600 milijonov lejev.

Turška državnika na Oplencu in Avali

Dželal Bajar in Ruždi Aras sta včeraj po poklonitvi na grobu kralja Uedinitelja obiskala narodno skupščino

Beograd, 11. maja. p. Turški ministrski predsednik Dželal Bajar in zunanji minister dr. Ruždi Aras, ki se že dva dni mudita na obisku v Beogradu, sta bila davi na Oplencu in Avali, popoldne pa sta si ogledala še nekatere ustanove v Beogradu ter sta bila tudi v narodni skupščini.

V Mladenovac sta se odpeljala ob 10 dopoldne. V njunem spremstvu so bili turški poslanik Hajdar Aktaj, naš ankarski poslanik Branko Adžemović, načelnik zunanjega ministrstva Vojislav Jakovljević, ki jima je dodeljen za čas njunega bivanja v Jugoslaviji, ter turški novinarji. Na Oplencu sta položila na grob pokojnega kralja Aleksandra Uedinitelja v cerkvi sv. Jurija lep venec, nato pa sta si ogledala cerkev in okolico. Po zakuski v hotelu na Oplencu sta se turška državnika s spremstvom odpeljala nazaj proti Beogradu ter se med potjo ustavila na Avali, kjer sta položila venec na spomenik Neznanega junaka ter se vpisala v spominsko knjigo.

V hotelu na Avali je priredil predsednik vlade dr Stojadinović gostom intimen obed. Po obedu so si gostje v spremstvu dr. Stojadinovića ogledali gradnjo novega spomenika Neznanemu junaku na vrhu Avale, ki ga pravkar dovršujejo.

V prvih popoldanskih urah so se vsi vrnili v Beograd. Okrog 19. sta turška državnika po ogledu raznih drugih beograjskih znamenitosti prišla tudi v narodno skupščino, kjer jima je bil prirejen prisrčen sprejem. Ogledala sta si glavno dvorano, kakor tudi vse stranske prostore, ki so bili svečano okrašeni in razsvetljeni. Zvečer se je v turškem poslaništvu zbrala najodličnejša beograjska družba k banketu, ki ga je poslanik Hajdar Aktaj priredil na čast visokima gostoma. Banketa so se udeležili tudi dr. Stojadinović, več ministrov in več višjih uradnikov zunanjega ministrstva.

Pozdrav Dželal Bajarja jugoslovenskemu narodu

Predsednik turške vlade Dželal Bajar je nocoj sporočil po beograjskem radiu naslednji pozdrav našemu narodu:

Dragi državljani Jugoslavije! Prišli smo v Jugoslavijo, da plemenitemu prijateljskemu in zavezniškemu narodu prinesemo prisrčen pozdrav iz Turčije. Sprejem, ki smo ga doživeli in izrazi resničnega prijateljstva, s katerimi so nas pozdravili, so sijajen dokaz globokih čustev, ki vežejo obe državi. Nad vse prijetno smo bili presenečeni nad doseženimi uspehi in nad blagostanjem, na katerega smo naleteli pri vsakem koraku v vaši državi. Za zveste prijatelje Jugoslavije, kakršni smo, si ne morem zamisliti večje radosti, kakor je radost, ki jo občutimo, ko gledamo zavidanja vredno stopnjo blagostanja, ki ga je dosegel jugoslovenski narod z modrim vladanjem, ki je vse posvečeno službi domovine. Prepričani smo, da bomo v prijateljskem sodelovanju med balkanskimi narodi našli pravi studenec miru in sreče, odličen konkreten izraz tega našega prepričanja pa je balkanski sporazum. Želimo iz vsega srca, da se ta ideal uresniči in da postane ideal vseh Balkancev.

Preprečen puč v Braziliji

Desničarski radikalni elementi so v Rio de Janeiru napadli predsedniško palačo, vendar pa je bila njihova vstaja zatrta

Rio de Janeiro, 11. maja. br. Uradno objavljajo: Radikalni elementi, tako zvani integralisti in zelenosrajčniki so skušali izvesti prevrat in se polastiti oblasti v državi. S svojimi vojaškimi formacijami, ki so bile nenavadno dobro oboroženе, so najprej napadli predsedniško palačo, da bi se polastili vrhovne oblasti v državi in nato izsilili pokorščino od podrejenih oblasti, njihova nakana pa ni uspela. Čim je predsednik Vargas zvedel, kaj se pripravlja, je takoj izdal navodila za uspešno obrambo ter je sam vodil borbo proti upornikom. Osebno je sodeloval v obrambi tudi vojni minister, ki je bil hudo ranjen. Po dveurni borbi je bil upor zatrt in je policija, podprta od vojaštva, večino upornikov obkolila in ujela. Voditelj upornikov se je nato sam ustrelil. Vlada je takoj izdala vse potrebne ukrepe, da se zaščiti avtoriteta vlade in države ter je izdala proti desničarskim radikalnim elementom najstrožje ukrepe. Vsi ujeti uporniki bodo postavljeni pred izredno vojaško sodišče.

Po prvih vesteh o prevratu je prebivalstvo, ki se ga je polastila panika, pomiril komunike, ki je bil davi objavljen. Komunike pravi, da so brazilske »zelene srajce« že dalje časa pripravljale upor. V pretekli noči so se njihove formacije zbrale sredi mesta okrog vojnega ministrstva in okrog 2. ponoči je bilo dano znamenje, naj v naskoku zavzamejo vojašnico v bližini, policija pa je bila že pripravljena in ojačeni oddelki policijske straže ter vojaštva so v kali zadušili upor. Nastal je hud spopad, v katerem je bilo mnogo ljudi ranjenih. Predsednik republike Vargas ni samo osebno vodil odpor in dajal povelja, temveč je tudi sam streljal iz strojnice. Streljanje pred predsedniško palačo je trajalo okoli 2 uri. Poulične borbe so trajale do 6. zjutraj. Policijski organi so aretirali veliko število zarotnikov, med njimi tudi njihovega voditelja Emilija Val Verde. Davi je v mestu na zunaj zopet zavladal mir.

Policija je ugotovila, da so »zelene srajce« nameravale izvršiti državni prevrat in odstaviti predsednika republike Vargasa. Središče zarote je bilo v vojnem ministrstvu, vendar pa višji oficirji brazilske vojske niso bili v nikaki zvezi z zarotniki.

Posledica vračanja kapitala v Francijo

Pariz, 11. maja h. »Journal Officiel« objavlja naredbo o znižanju obrestne mere državnih zakladnic za narodno obrambo, kar je posledica vračanja kapitala v Francijo. Povpraševanje po imenovanih papirjih je tako veliko, da je bil zakonito predpisani maksimum od 25 in pol milijarde že prekoračen.

Rusija in Češkoslovaška

Kalinin: Sovjetska unija bo izvedla svoje obveznosti do ČSR in Francije do poslednje črke

Moskva, 11. maja. b. Predsednik vrhovnega sveta Sovjetske unije Kalinin, je sprejel odposlance inozemskih delavskih organizacij, ki so se udeležili prvomajskih proslav v Rusiji. Po medsebojnih pozdravih je Kalinin odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih stavili posamezni delegati, med njimi tudi na vprašanje češkoslovaškega delegata Skaunica, ali bi Rusija v dani priliki izpolnila svoje obveznosti napram Češkoslovaški. Kalinin je odgovoril dobesedno:

Sovjetska unija je z drugimi državami podpisane pogodbe vselej do skrajnih posledic izpolnila. Storila bo to tudi v tem primeru. Ako bo to potrebno, bo svoje obveznosti do Češkoslovaške in Francije izvedla do poslednje črke. Nekateri francoski listi so pisali, kakor da bi bila francosko-ruska pogodba koristna samo za Rusijo. Ne tajim da pogodba za Rusijo ne bi bila koristna toda še bolj je in bo koristna za Francijo. Sovjetska unija je bogata država. S tem nočem reči, da ni morda tudi Francija bogata država, saj je celo upnica mnogih drugih držav, toda Sovjetska unija ima rude, železo, življenjske potrebščine, bombaž ter sploh vse, kar je za bojevanje potrebno. Vsega tega Francija nima v tolikšni meri. Ako bi bila prijateljska pogodba med Rusijo, Francijo in ČSR tako močna, kakor to želimo, potem bi nedvomno ugodno tudi za Anglijo. Njena vrednost bi bila še večja.

Rimski razgovori v francoski luči

Pariški oficiozni „Temps" presoja posledice Hitlerjevega obiska optimistično

Pariz, 11. maja. b. Rimski dopisnik oficioznega »Tempsa« objavlja v daljšem pregledu nekaj svojih osvetlitev italijansko-nemških odnošajev po Hitlerjevem obisku v Italiji. Za presojo italijanskega stališča navaja vrsto pomembnejših glasov italijanskih listov, med katerimi citira na prvem mestu oficiozni »Giornale d' Italia«, ki je v dveh svojih uvodnikih, dne 4. in 8. t. m. jasno opozoril na italijanske interese v srednji Evropi in na Balkanu. V zadnjem uvodniku govori Virginio Gayda o »45milijonskem narodu, osredotočenem v Sredozemlju, ki ima eno svojo roko v srednji Evropi in na Balkanu, druga pa v Afriki in na bližnjem vzhodu«. V tem pogledu ugotavlja dopisnik, Italija ne more popustiti napram nikomur.

Češkoslovaško vprašanje je bilo po mnenju »Tempsovega« dopisnika v rimskih razgovorih podrejenega pomena. Čim je Hitler priznal svetost meje na Brennerju, Mussolinija vprašanje sudetskih Nemcev ni moglo posebej zanimati. Italija je za mirno reševanje srednjeevropskih vprašanj in se v tem pogledu ujema s stališčem Anglije, kakor ga je bil razložil Chamberlain v spodnji zbornici dne 24. marca, ker nima nobenega interesa na tem, da bi v tem predelu, v katerem sama poudarja svoj vpliv, nastale nove komplikacije. V kolikor bo vendarle uveljavila tudi v tem pogledu svoj glas, bo to najbrž storila z nasvetom Pragi, naj se s sosedi sporazume po zgledu Jugoslavije. Nemčiji pa bo priporočila umerjenost.

Zagonetke, ki so ostale po rimskih razgovorih še nerešene, bodo skoro gotovo že precej razvozlane ob prvem novem stiku francoskega odpravnika poslov Blondela z italijanskim zunanjim ministrom. Po italijanskem zadržanju v pogajanjih s Francijo bo mogoče jasno presoditi pomen Hitlerjevega obiska v Rimu. Slej ko prej se Italija zavzema za sodelovanje velesil na osnovi dvostranskih pogodb in sporazumov. Po osi Rim—Berlin je ustvarila os Rim—London. Ako bo tej sledila še os Rim—Pariz, bo vprašanje italijanskih odnošajev z velesilami v glavnem razčiščeno. Potrebno bo po njeni zamisli zgraditi samo še mostove med Londonom in Berlinom na eni ter Berlinom in Parizom na drugi strani, nakar bi bilo sodelovanje vseh evropskih velesil uresničeno.

Hitler zopet v Berlinu

Berlin, 11. maja. a. Vodja rajha in državni kancelar Adolf Hitler se je snoči iz Italije vrnil v Berlin, kjer je bil sprejet z največjimi svečanostmi. Hitlerja je pri prihodu pozdravil maršal Göring, ki je v svojem govoru poudarjal, da je firer z ducejem zapečatil prijateljstvo med Italijo in Nemčijo, izražajoč željo da bi prijateljstvo med obema velikima narodoma ostalo večno. S kolodvora se je Hitler po triumfalni vožnji odpeljal v kancelarsko palačo, ki je bila slavnostno razsvetljena. Manifestacije so dosegle višek, ko je prišel Hitler na balkon in se zahvalil za pozdrave.

Gayda o interesih Italije v Podunavju

»Europäische Revue« objavlja direktor italijanskega oficioznega organa »Giornale d'Italia« Virginio Gayda daljšo razpravo, v kateri osvetljuje najprej dogodke pred »anšlusom« in riše politični program osi Rim-Berlin, ki je prestala v marcu »svojo ognjeno preizkušnjo«. Evropa je smatrala Avstrijo, piše Gayda, za nekakšno jabolko spora med Italijo in Nemčijo, pri tem pa ni razumela, da »je bil glavni cilj fašistične politike onemogočiti Franciji, da bi v svoj sistem vključila tudi Avstrijo in Madžarsko. Italijanska podpora Avstriji in Madžarski je tedaj povsem odgovarjala italijanski politiki napram Nemčiji, ker se je borila proti francoski hegemoniji in svoji lastni izolaciji v tem predelu Evrope.«

Ves čas po Hitlerjevem prihodu na oblast, nadaljuje Gayda, je Italija neprestano priporočala Avstriji, naj se sporazume z Nemčijo. Zato je Italija pozdravila tako julijski sporazum med obema državama iz leta 1936 kakor sporazum, ki je bil sklenjen v Berchetsgadenu 12. februarja t. l. In zato je bila končno Italija proti Schuschniggovemu plebiscitu.

Nato razmotriva Gayda vse, kar tvori osnovo italijansko-nemškega sodelovanja in navaja na prvem mestu Španijo, kjer sta se obe velesili znašli zaradi svojega skupnega protikomunističnega stališča. O sodelovanju Italije in Nemčije v podunavskem bazenu pa poudarja, da sta Rim in Berlin po priključitvi Avstrije v tem predelu povsem enakovredna partnerja. V Podunavju je bilo ustanovljenih več narodnih držav s čisto določenimi funkcijami v igri velesil, ki jih Italija spoštuje. Na prvem mestu imenuje Gayda Jugoslavijo, katere zedinjenje smatra za zelo podobno zedinjenju nemškega naroda pod Hitlerjem ali italijanskega pod Mussolinijem. Ta nastanek je lahko osnova nadaljnjega zbližanja teh treh držav, ki imajo sedaj skupne meje. Odnošaje Italije in Nemčije do balkanskih in podunavskih držav si drugače ni mogoče predstavljati kakor v vzajemnem sodelovanju. Italija je pripravljena v tem smislu še nadalje podpirati balkanske in podunavske države, ker je v tem predelu zelo interesirana. Opozoriti je treba, da se zaradi abesinske aneksije in povečanja italijanskega imperija težišče italijanske zunanje politike ni obrnilo od njih. Vplivna področja Italije ostanejo slej ko prej Podunavje, Balkan in Sredozemlje.

Pred preosnovo madžarske vlade

Budimpešta, 11. maja. h. V političnih krogih je zbudila veliko pozornost današnja avdienca ministrskega predsednika Daranyja pri državnem upravniku poslov Horthyju in kasnejši Horthyjev razgovor z bivšim ministrskim predsednikom Karolyjem ter konferenca gospodarskega ministra Imredyja z nekaterimi vodilnimi politiki. V zvezi s temi razgovori so bile razširjene vesti, da bo prišlo do večje ali manjše rekonstrukcije vlade. Vsekakor pričakujejo, da bo vlada že prihodnje dni ukrenila vse potrebno, da onemogoči agitacijo desničarskih radikalov.

Izseljevanje židov iz Avstrije

Dunaj, 11. maja. o. Med komisarjem za Avstrijo Bürckelom in židovsko cerkveno občino je bil sklenjen sporazum, po katerem se bo z Dunaja izselilo na leto po 25.000 židov. Židje bodo iz posebnega fonda, v katerega bodo prispevali predvsem njihovi bogatejši soverniki, prejemali posebne kredite za izselitev. V tujini bodo siromašnejše dunajske žide podpirale velike židovske organizacije. Pri cerkveni občini bodo židje dobili tudi posebne formularje, ki jih bodo morali izpolnjene predložiti oblastem, da jim bodo dovolile izselitev iz Nemčije.

Aretacija ideologa Železne garde

Bukarešta, 11. maja. b. Včeraj so oblasti aretirale prof. Jonesca, bivšega urednika dnevnika »Cuventul«, ki je bil zelo naklonjen Codreanovi »Železni gardi« in ki je bil ustavljen takoj ob prvih ukrepih proti Codreanu. Prof. Jonescu je bil eden izmed ideologov »Železne garde«. O njem se je govorilo, da je v tesnih zvezah z neko veliko inozemsko tvrdko, od katere je prejemal denar za svojo politično propagando, [illegible]

Poljski Ukrajinci zahtevajo avtonomijo

Varšava, 11. maja. b. Ukrajinska narodno-demokratska stranka je postavila formalno zahtevo po priznanju avtonomije vsem onim delom Poljske, v katerih je večina prebivalstva ukrajinska. Stranka je vsem poljskim listom poslala posebna pojasnila k tej izjavi. Zahteva ukrajinske narodno-demokratske stranke je zelo presenetila poljske uradne kroge, ker se je po kompromisu, ki je bil pred štirimi leti sklenjen s poljskimi oblastmi, pričakovalo, da Ukrajinci ne bodo več postavljali zahteve po priznanju avtonomije.

Na Poljskem živi okoli 4 milijone Ukrajincev. Narodno-demokratska stranka je njih najmočnejša politična organizacija, ki predstavlja okoli 70% vsega ukrajinskega prebivalstva. V svojih pojasnilih utemeljuje stranka svojo zahtevo med drugim z dokazovanjem, da se je pred štirimi leti doseženi ukrajinski statut izkazal kot zelo slab.

V političnih krogih pričakujejo, da bo ukrajinska manjšina predložila svoje zahteve parlamentu v juniju. Seveda ni nobenih izgledov, da bi parlament, v katerem imajo Ukrajinci komaj 11 od 204 poslancev, njihovi zahtevi ugodil.

Ukrajinska ženska zveza na Poljskem razpuščena

Varšava, 10. maja. b. Oblasti so razpustile »Sojuz Ukrajinek«, zvezo ukrajinskih žen na Poljskem, ki je štela okoli 50.000 članic in kateri je stala na čelu bivša poslanka Rudnicka, ki je večkrat zastopala poljske Ukrajince v Ženevi. Policija je pri njej napravila preiskavo. Obenem z razpustom zveze so ustavljeni tudi vsi listi, ki jih je ta zveza izdajala. Kot vzrok razpusta navaja oblast prekoračenje statutarnega delokroga.

Beležke

Vodilno geslo JRZ

Na nedeljskem zborovanju JRZ v Subotici je govoril tudi poštni minister Čvrkić, ki je razpravljal o programskih smernicah JRZ. Med drugim je rekel: »Stvorili smo stranko, v kateri so zbrani i pravoslavni i katoliki i muslimani. Vsi so se zbrali pod isto zastavo, z istim ciljem in isto nalogo, da delajo za dobro domovine, pri čemer stavljajo nad vse drugo svoje geslo: En narod, ena država, en kralj, eno vodstvo.«

Slovenci v Jugoslaviji

Po sarajevskih listih posnemamo, da se list »Zora«, ki ga od časa do časa izdajajo sarajevski Slovenci, zavzema za ustanovitev zveze vseh slovenskih kulturnih društev izven Slovenije. Ob tej priliki navaja list statistiko, po kateri živi v Jugoslaviji izven Slovenije nad 300.000 Slovencev. Na Hrvatsko in Slavonijo jih odpade 80.000, na Bosno in Hercegovino 53.000, na Dalmacijo 28.000, na Vojvodino 20.000, na Srbijo z Beogradom 117.000 in na Črno goro 1.860. V tem številu niso vračunani vojaki in orožniki.

Papež in kljukasti križ

Beograjsko »Vreme« poroča iz Rima:

»Popolo d'Italia« odgovarja na aluzijo proti kljukastemu križu, ki jo je sv. oče naredil 4. t. m. Znano je, da je takrat sv. oče rekel, da se »te dni v Rimu izveša neki križ, ki ni krščanski«.

»Popolo d'Italia« odgovarja med drugim: Radi bi duhovnemu očetu vseh nas katoličanov povedali, da je nevarno tako argumentiranje s križem Odrešenika. Po našem mnenju ni modro vedno kazati na ta križ kot na nekak grb. Kdor to dela, se lahko znajde v neprijetni družbi raznovrstnih posojilodajalcev, prostozidarjev in boljševikov, ne da bi pri tem imel v drugi roki bič, s katerim bi pregnal iz svetišča to nedostojno družbo. Da se ta družba prežene pa ni dovolj samo »moliti, moliti in zopet moliti« (besede, ki jih je rabil papež v svojem govoru 4. t. m.).

Premirje v vodstvu nemške manjšine

Ponovno smo že zabeležili razne momente iz razvoja konflikta, ki je bil nastal med dvema glavnima voditeljema nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, dr. Kraftom in dr. Moserjem. Glasilo dr. Moserja in njegove skupine je postal novosadski dnevnik »Deutsches Volksblatt«, dočim so dr. Kraft in njegovi pristaši začeli izdajati nov list »Deutscher Volksbote«. Polemika med obema listoma in obema skupinama je bila nekaj časa zelo ostra, v zadnjih tednih pa se je malo polegla. Sedaj javljata oba lista soglasno, da je spor med dr. Moserjem in dr. Kraftom izročen posebnemu razsodišču in da bosta obe skupini ustavili vsako javno polemiko in razpravo, dokler razsodišče ne reče svoje besede.

Zagrebške polemike začasno ustavljene

Včerajšnja »Hrvatska straža« objavlja naslednjo izjavo:

»Po želji in sklepu katoliškega episkopata, ki smo ga vedno pripravljeni ubogati in zvesto slediti njegovim direktivam, ustavljamo vsako nadaljnjo polemiko o katoliški akciji. Zato ne bomo sprejemali nikakih člankov, pa naj bi bili načelne ali osebne vsebine, ki bi mogli izzvati spore med organiziranimi hrvatskimi katoliki. Uredništvo.«

Za dograditev jadranske proge

Kakor poročajo listi, se je v Beogradu sestavil akcijski odbor, ki si je postavil nalogo, da z vsemi prizadetimi gospodarskimi korporacijami ter s senatorji in poslanci iz zetske banovine izdejstvuje čimprejšnje nadaljevanje jadranske železnice. Kakor je znano, se gradi zveza Beograda z morjem preko Črne gore do Kotora. Proga je dograjena od Beograda do Peči, kdaj pa se bo nadaljevala gradnja še ostalega dela preko Črne gore, še ni določeno. To gradnjo pospešiti je namen imenovanega akcijskega odbora, ki mu načeluje bivši minister Rista Jojić.

Katoliška cerkev v Nemčiji

Nemški listi objavljajo pregled o razmerju med katoliško in protestantsko cerkvijo v Nemčiji po priključitvi Avstrije. S priključitvijo se je število nemških katolikov povečalo za 6 milijonov in znaša sedaj 27 milijonov. Protestantov je 41 milijonov, tako da je razmerje med katoliki in protestanti dve petini proti trem petinam. S priključitvijo je Nemčija pridobila dve katoliški nadškofiji in štiri škofije, tako da šteje sedaj 8 nadškofij in 22 škofij.

Dunajski listi prepovedani na Češkoslovaškem

»Völkischer Beobachter« poroča, da je češkoslovaško notranje ministrstvo prepovedalo uvažati in razpečevati v ČSR skoro vse dunajske liste, med njimi tudi »N. F. Presse«, »N. W. Tagblatt« in »N. W. Journal«. Prepoved je izrečena za dve leti.

Zanimiva rodbinska afera na Dunaju

Dunajski listi poročajo v precej podčrtani obliki o razdoru med zakoncema Stockinger. Franc Stockinger je igral veliko vlogo v bivšem Schuschniggovem režimu. Bil je tudi trgovinski minister in predsednik avstrijskih državnih železnic. Poročil se je leta 1919 in ima sina, ki je zdaj star 17 let. Njegova žena Marija je pred dnevi vložila proti njemu tožbo na ločitev zakona. V tožbi navaja, da jo je njen mož vedno zanemarjal in zlasti ni trpel, da bi bila tudi ona deležna socialnega položaja, ki ga je bil dosegel kot politik. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji je čez noč pobegnil v inozemstvo, ne da bi bil poprej kakorkoli poskrbel za ženo in sina. Zato zahteva žena sedaj ločitev katoliško sklenjenega zakona.

Obletnica smrti Pilsudskega

Beograd, 11. maja. AA. Za tretjo obletnico smrti poljskega maršala Jožeta Pilsudskega bo priredilo poljsko poslaništvo jutri ob 9.30 v cerkvi Kristusa Kralja zadušnico.

Vsesokolski zlet v Pragi

Praga, 9. maja

Dasi je še dober mesec do prvih zletnih dni, dobiva čsl. prestolnica že vedno več zunanjih znakov bližajoče se velike prireditve. Po trgovinah in v izložbah se že vidijo zastavice in znaki, razni zletni predmeti in spominki, često pa se na ulicah pojavljajo skupine, ki uvajajo predzletne dni. Prošlo nedeljo je v Libnji imel veliki zbor šolski naraščaj Barakove sokolske župe. Dopoldne je bil sprevod 6000 dijakov in dijakinj po Pragi, ki so navdušeno manifestirali za državo in Sokolstvo. Popoldne je bil nastop šolskega naraščaja, ki je pokazal izvrstno izurjenost. Nastopilo je 2300 dijakov in 2800 dijakinj. Da se omogoči na sokolskem zletu udeležba čim večjega števila otrok iz mešanega ozemlja in se jim da prilika, da se navzamejo v zlati Pragi pravega navdušenja, je neki lekarnar podaril v ta namen 3000 Kč. S tem je sprožil dobro misel in odslej prihajajo darovi v obilni meri.

Vodstvo zleta je sklenilo, da bodo goste iz Jugoslavije na čsl. meji slavnostno sprejela in pozdravila mnogočlanska odposlanstva ČOS.

Posebno pridno posluje stanovanjski odsek, ki ima v evidenci vsako sobo in vsako prosto posteljo v Pragi. Za skupna prenočišča v šolah in drugih javnih poslopjih je dal odsek natlačiti 35.000 slamnjač, pri čemer so porabili 10.000 ton slame.

V vseh krogih vlada veliko zanimanje za posebne vaje mladine, ki bo pokazala svojo pripravljenost za obrambo domovine. Dečki bodo postavljali šotore, pokazali, kako se mečejo ročne granate — seveda lesene, in več drugih zanimivih vaj. Posebna privlačnost na zletu za naraščaj bo skakanje s padala, česar se silno veseli sokolska mladež. V pomirjenje staršem pa je treba povedati, da bo odskočni stolp komaj tako visok, kakor dvonadstopna hiša in da je vse tako preskrbljeno, da je vsaka opasnost popolnoma izključena.

Skupščina mostarske sokolske župe

V nedeljo je bila v Mostarju redna skupščina tamošnje sokolske župe. Poleg delegatov društev in čet so ji prisostvovali tudi zastopniki drugih kulturnih in nacionalnih organizacij. Navzoč je bil tudi armijski general Žika Stanisavljević, savez SKJ pa je zastopal drugi podstarešina senator Djuro Paunković. Vsa poročila so bila soglasno odobrena, župno starešinstvo pa je bilo izvoljeno v dosedanji sestavi s starešino Čedo Milićem na čelu. Na vsesokolski zlet v Pragi bo šlo iz mostarske župe okrog 300 sokolskih pripadnikov.

Zastopniki mednarodnega turizma v Kamniku, Radovljici in na Bledu

Bled, 11. maja.

Vse do danes je zastopnike mednarodnega turizma spremljalo slabo vreme, ki je motilo vtis, tako da so se morali vedno znova reducirati njihovi dnevni programi, danes pa so doživeli izredno lep dan. Čeprav vreme ni bilo čisto jasno, se jim je vendar pokrajina s svojim visokim skalnatim ozadjem krasno odprla.

Davi so potovali od Kranja do Kamnika, kjer so jih Kamničani s predsednikom mestne občine Novakom prav lepo sprejeli in pozdravili. V imenu domačega tujskoprometnega društva jih je pozdravil dr. Vidic. Po sprejemu so se odpravili na izlet na Mali grad, nato pa so si ogledali Sadnikarjev muzej, ki jim ga je lastnik ljubeznivo razkazal. Niso se mogli zlepa načuditi, da hrani zasebni zbiralec pri nas take zaklade. Z zasebnimi avtomobili so se nato odpeljali v Kamniško Bistrico, kjer jim je bilo v domu SPD pripravljeno kosilo. V imenu gostitelja jih je pozdravil g. Marselj, ki se mu je zahvalil g. Peurs iz Haaga.

Iz Bistrice so se vrnili v Kamnik, kjer so jim ob slovesu poklonili lepe albume kamniških vedut, na katerih zadnji strani jih je čakalo presenečenje, fotografija njihove skupine, ki se je slikala davi na Malem gradu.

Med potjo iz Kamnika proti Kranju so se ustavili v Komendi, kjer jih je veletrgovec Mejač povabil v svojo klet in jih lepo pogostil. Ker so tako pošteno izkoristili lepi dan, so se precej zamudili in so dokaj pozno prispeli v Radovljico, kjer jih je čakal prav tako lep sprejem. Pozdravil jih je župan Resman, dekleta v narodnih nošah pa so jim pripela na prsi slovenske šopke z nageljnom, rožmarinom in rožencvetom. Malicali so v grajskem hotelu, potem pa so si ogledali še kopališče. Za slovo je vsak gost dobil po nekaj kosov okusno izdelane domače suhe robe in okrasja.

Njihov prihod na Bled je bil prvotno določen na 17. uro, v resnici pa so prišli precej po 20. Najprej so se gostje razšli po hotelih, kjer bodo nocoj prenočevali, okrog 21 pa so se zbrali k skupni večerji v Parkhotelu, ki jim jo je priredila banska uprava.

Katastrofalne poplave v Srbiji

Beograd, 10. maja. p. V poslednjih dveh dneh so nastali v Šumadiji in v gorah južno silni nalivi, zaradi katerih so nekatere reke in hudourniki močno narastli in delno tudi že prestopili bregove. Najhujše poplave so nastale okrog Prištine, nad katero se je v pretekli noči utrgal oblak. Raba in Sitnica sta se razlili daleč preko polj okrog Prištine in preplavili cele vasi, tako da je nad 700 hiš pod vodo. Poplava grozi tudi Gostivaru.

Na glavno železniško progo Beograd— Djevdjelija so se na več krajih udrli ogromni plazovi zemlje in skal, tako da je bil promet ponekod prekinjen. Potniki morajo na več krajih prestopati iz enega vlaka v drugega. Zato prihajajo vlaki v Beograd z zamudami po 10 in več ur. Okrog Skoplja je tudi Vardar prestopil bregove in so tudi tam poplave povzročile že veliko škodo posetvi. Podobne vesti o velikih poplavah prihajajo končno iz Tetova in okolice, kjer je prav tako pod vodo že več vasi.

Veliki ameriški letalski manevri

Washington, 11. maja. b. Veliko pozornost je zbudilo, da se začno v petek ob Atlantiku veliki letalski manevri, katerih namen je preizkus obrambe ameriške vzhodne obale pred morebitnim napadom z evropske strani, ako bi bilo istočasno ameriško brodovje zaposleno z obrambo zapadne obale pred napadi z azijske strani. Prva naloga letal je ,da odvrnejo napade pomorskih letalskih eskader na nezavarovano vzhodno obalo. Čim se jim to posreči, naj poskušajo nasprotna letala z vsem njih matičnim brodovjem v Atlantiku uničiti, tako da bi ne bil podvzet noben nov poskus pristanka sovražnika na vzhodni obali. Manevri bodo trajali do 20. maja, nakar se bodo letala, ki so priletela iz notranjosti, spet vrnila v svoja oporišča.

Amerika odklanja izvoz helija

Washington, 11. maja. br. Čeprav je odposlanec nemške prekomorske letalske družbe dr. Eckener izjavil, da bo Nemčija ustanovila prekooceanski promet s svojimi zrakoplovi, če ne bo dovoljen izvoz helija iz Amerike, je danes ameriška vlada nemško zahtevo definitivno odklonila. Dr. Eckener je imel dolgotrajna pogajanja z ameriškim notranjim ministrom in je zagotavljal, da se bo iz Amerike uvoženi helij uporabljal izključno v prekooceanske prometne svrhe ter da je vsaka zloraba v vojaške namene izključena. Notranji minister je nato predložil zadevo v odločitev predsedniku Rooseveltu, ki je imel včeraj in danes dolga posvetovanja z vojnim in mornariškim ministrom ter s šefom generalnega štaba. Po teh posvetovanjih je izdal odlok, s katerim je izvoz helija v Nemčijo brezpogojno prepovedan. Ameriški listi odobravajo stališče vlade.

Admiral Röder v Budimpešti

Budimpešta, 11. maja. AA. Danes je prispel z letalom v Budimpešto poveljnik nemškega brodovja admiral Roeder. Na letališču ga je sprejel madžarski vojni minister v družbi nemškega poslanika v Budimpešti in nemškega vojaškega atašeja.

Dr. Frick odgodil poset Budimpešte

Berlin, 11. maja. h. Nemški notranji minister dr. Frick bi moral te dni odpotovati v Budimpešto, njegov obisk pa je bil začasno odgoden. Pravijo, da je vzrok za odgoditev v nejasnih notranjepolitičnih razmerah na Madžarskem.

Slovo bolgarske letalske delegacije

Beograd, 11. maja. AA. Po tridnevnem obisku v Beogradu so člani bolgarske letalske delegacije danes odpotovali z letalom Aeroputa nazaj v Sofijo. Ob 10. dopoldne je bolgarska delegacija obiskala poveljnika letalstva in si ogledala poslopja štaba vojnega letalstva v Zemunu, nato pa je obiskala beograjskega župana Vlado Ilića. Opoldne ji je Aeroput priredil na letališču v Oficirskem domu 6. letalskega polka obed, ki so se ga udeležili tudi bolgarski poslanik Ivan Popov z vsem osebjem poslaništva in načelnik letalskega štaba general Damjanović. Pri obedu se je poslovil od bolgarskih gostov predsednik upravnega odbora Aeroputa Pilc, ki je poudaril svojo zadovoljstvo nad uvedbo letalske zveze med jugoslovensko in bolgarsko prestolnico, ker predstavlja nov moment za zbližanje med obema bratskima narodoma. Predsednik bolgarske letalske družbe Krstev se je prisrčno zahvalil za ljubeznivi sprejem ter je izrazil željo, da bi bilo jugoslovensko letalstvo most za čim najtesnejše zbližanje med obema bratskima narodoma.

Zaključek zasedanja JUU

Beograd, 10. maja. p. Nocoj je bil glavni odbor JUU pri prosvetnem ministru Magaraševiću in mu podrobno poročal o položaju našega osnovnega šolstva in učiteljstva. Predložil mu je tudi vse glavne sklepe širšega odbora, ki je danes zaključil svoje tridnevno zasedanje.

Iz davčne službe

Beograd, 11. maja. p. Premeščeni so davčni uradniki: Jakob Koser iz Škofje Loke k davčnemu uradu za ljubljansko okolico, Viljem Hreščak iz Prevalj v Slov. Konjice, Viktor Mastnak iz Ljutomera v Črnomelj, Miloš Šubic iz Kamnika v Škofjo Loko, Viktor Mlakar iz Šoštanja v Kozje, Drago Černe iz Kozjega v Šoštanj, Henrik Bartel iz Dol. Lendave v Ptuj, Fran Pribošič iz Litije v Prevalje.

Merosodni urad na Jesenicah

Beograd, 11. maja. p. Z odlokom ministra za trgovino bo na Jesenicah otvorjen merosodni urad za področje radovljiškega sreza.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Postopna razjasnitev od severozahoda proti vzhodu, vendar bo na vzhodu in na jugu še pretežno oblačno vreme s plohami ponekod.

Zagrebška: Nestalno, ponekod deževno vreme in razmeroma nizke temperature.

Dunajska: Pretežno jasno, podnevi naraščanje temperature, ponoči še zelo hladno, v višjih zaščitenih legah nevarnost pozebe.

Stevan Bošković
utemeljitelj naše kartografije
Ob upokojitvi znanstvenika, ki je dvignil vojno geografski zavod Jugoslavije med prve v Evropi

Ljubljana, 11. maja

Listi so danes prinesli kratko vest, da je bil na lastno prošnjo upokojen geodetski general Stevan Bošković, dolgoletni načelnik Vojno geografskega zavoda v Beogradu. V zasluženi počitek stopa odličen naš znanstvenik geodet in geograf, ki je s svojim neumornim delom, zglednim požrtvovanjem pripomogel k ustvaritvi moderne jugoslovenske kartografije.

Predvojna Srbija, balkanske dežele sploh, vse uedinjene pokrajine iz stare a. o. monarhije so bile v pogledu začrtavanja zemljevidov, proučavanja geografskih in geoloških prilik izključeno interesno področje tujih znanstvenikov. Narodnostne težnje in jezikovna načela raziskanih pokrajin so bile podrejene tujim političnim ciljem in tuji kartografi so po svoje kvarili lepa naša krajevna imena. Za poznavanje ožje domovine po tujih specialkah je bilo treba marsikje izluščiti uganko, kaj se skriva za spakedranim, hote ali nehote zavrženim domačim nazivom kraja.

Ko je mala Srbija l. 1878. ustanovila vojno geografski institut, je bil storjen prvi korak za domače poimenovanje zemljevidov stare kraljevine. Vse lepši, presenetljiv je pa bil napredek zavoda po vojni, ko je Stevan Bošković v reorganiziranem institutu zbral okrog sebe kader delavnih domačih, pa tudi ruskih kartografov, ki so se z vnemo lotili posla, da veliko našo domovino prikažejo svetu v skrbno izdelanih domačih zemljevidih.

Ko je zavod ustanovil baze in položaj za osnovo svojih vertikalnih merjenj in morske gladine ter obenem sodeloval pri mednarodnem merjenju meridijana, je general Bošković poslal svoje izkušene kartografe na najmanj raziskani, po večini napačno izmerjeni teren v Južni Srbiji in Črni gori. Ob I. kongresu slovanskih geografov in etnografov v Beogradu, je general Bošković že presenetil znanstvenike in svet s prvimi, doma izdelanimi specialkami. Leto kasneje se je zavod preselil v nove prostore palače na Kalemegdanu in poslej je izvrstno opremljeni institut, z neumornimi delavci pod odličnim vodstvom Boškovića, izdelal specialke širne naše zemlje. L. 1927., ob kongresu jugoslovenskih geografov so bile dogotovljene karte Srbije in Črne gore v nadaljnjih letih je zavod kartografiral bivše avstrijske pokrajine in kot prva je prišla na vrsto Slovenija.

Tri leta so bili v poletnih in jesenskih mesecih Boškovićevi kartografi na delu v naši ožji domovini. Sedež sekcije je bil v Dobovi pri Brežicah. Na terenu so znanstveniki preizkusili in kontrolirali vsa merjenja bivšega a. o. vojaškega geografskega instituta na Dunaju. Na ta način je bilo s ponovnim, podrobnim kartiranjem reambulirano vse slovensko ozemlje. Sadovi merjenja so bili v l. 1931. izdelane prve specialke Slovenije. V primeri z avstrijskimi, katerih površina je znašala okrog 1400 km² so nove specialke večje, približno 2200 km². Prej je bilo merilo 1 : 75.000, zdaj je manjše 1 : 100.000.

Posebna odlika jugoslovenskih specialk je prikazanje terena in razlikovanje kultur. Relief, pri katerem je odpadlo črtkanje na vsakih 100 m, je plastično izvrstno prikazan s pomočjo rjavkastih izohips na vsakih 20 m, od katerih je pa izohipsa na vsakih 100 m krepkeje poudarjena. V nižinah, kjer je treba lego krajev še točneje ugotoviti, se vrste izohipse na vsakih 5 m. Monotona, nejasna enobarvnost avstrijskih specialk je pri naših izginila. Vode so označene v modri gozdne kulture v nežno zeleni barvi, travniške in poljske ploskve so bele. Posrečno je izvedena kombinacija izohips in osenjave visokogorskih ploskve so bele. Posrečeno je izvedena komloški videz visokogorskega terena je zaradi zgoščenih izohips in delne osenjave nazornejši, barvno ločene kulturne ploskve preglednejše. Iz te osnove se jasno odražajo dobro čitljivi topografski znaki in pisava se dekorativno sklada s pokrajinskim črtežem.

Ne smemo pozabiti, da so bili vsi aparati, s katerimi so geodeti — kartografi merili površinske razlike, po večini konstrukcije načelnika vojnega geografskega instituta, generala Boškovića Redke napake, ki so še ostale, stopijo povsem v ozadje v primeri z dejstvom, da smo Slovenci na novih specialkah dobili pristno naša krajevna imena, ki so za vselej izrinila tuje spakedranke. Z načinom mednarodne pisave je bila na novih zemljevidih za geografe končno tudi rešena zadeva, da se krajevna imena v vseh sestavljenkah pišejo z veliko začetnico.

Delo generala — geografa Boškovića je za Jugoslavijo neprecenljivo. Armada, šole in univerze, naš tujski promet in turizem so deležni dragocenih sadov njegovega truda. Vzgojil nam je kader spretnih kartografov in vrsta zemljevidov naše zemlje, ki so izšli iz vojno geografskega zavoda poleg specialk, tvori gradivo, ki se po svoji izredni točnosti, krasni dovršenosti, zanesljivosti risb terena in javnosti višinskih razlik lahko kosa z vsakršnim tovrstnim delom v tujini.

Boškovićevo kartografsko ustvarjanje je želo povsod splošno občudovanje in priznanje. Ko stopa vrli naš učenjak v zasluženi oddih, mu hvaležni znanstveniki, geografi kakor učeča se mladež s spoštovanjem in priznanjem želi, da bi po uspehih, v katerih je ujel na zemljevide toliko lepote naše prezanimive zemlje, odmeril še sebi dolgo vrsto let zadovoljnega in srečnega počitka.

Naše misli o protituberkuloznem tednu

Leto za letom se v naši državi posveča en teden protituberkulozni borbi. Ves narod naj si usvoji globoko zavest, da je prav tuberkuloza njegov največji sovražnik, ki ga gloda in trajno ograža v zdravem razvoju.

Zdravstvena politika vsake države bi morala biti temelj, na katerem naj se gradi celotna državna politika. Država se more vzdržati le z zdravimi, dela sposobnimi državljani, dočim so bolniki zanjo pasivni in se preživljajo le na račun prvih. V interesu države je torej, da ima med svojimi državljani čim manj lastnega preživljanja nezmožnih. Bolnik potrebuje in troši v času svoje bolezni sorazmerno mnogo več, da si iznova pridobi zdravje, kakor zdravi organizem. Zato je potrebno, da država skrbi za zmanjšanje takih izdatkov.

V 20 letih naše narodne svobode smo na tem polju storili nedvomno mnogo dobrega in koristnega. Pri nas imamo eno najboljših socialno zdravstvenih skrbstev, ki služi drugim narodom celo za vzgled. Tudi statistika naše umrljivosti v tem času kaže visoke pridobitve. Naše ljudstvo se v splošnem rodi, živi in umira v mnogo ugodnejših zdravstvenih okoliščinah kot nekdaj. Toda če primerjamo ta napredek v tej dobi z napredkom drugod, vidimo, da se vendar nahajamo na nezavidljivem, skoraj zadnjem mestu.

Vzroki za to stanje segajo nazaj še v čas pred našim osvobojenjem. Takrat smo bili v zdravstveni politiki prav tako zapostavljeni kot v drugih ozirih. Prijeti smo morali za delo tako rekoč na začetku, ko so drugi stali že na mnogo višjem razvoju. In če bi bila naša notranja zdravstvena politika v tem pogledu uvidevnejša, bi ne bili v razmerju z drugimi tako počasi delali za organizacijo protituberkulozne borbe. Ker naš narod ni spoznal, da je mogoče s pravilnim postopanjem proti tuberkulozi doseči najboljše uspehe, tudi ni čutil potrebe po zahtevi te važne organizacije.

Državna politika je bila od svojega začetka preveč zaposlena z drugimi, bolj ali manj koristnimi deli, vsled česar je opustila posebno skrb za to bolezen, ki trga narodu res dragocene moči. Le privatni iniciativi se imamo zahvaliti, da je uspelo v relativno kratkem času — v par letih — organizirati precejšen del našega naroda v protituberkulozni ligi, ki je vedno bolj dvigala svoj glas o kričeči škodi, povzročeni po preveliki umrljivosti za tuberkulozo. Šele ta zasebna liga je zdramila javno oblast, ki ji je začela počasi slediti in se vedno bolj zavedati dolžnosti za zdravje svojih državljanov. Na pobudo te protituberkulozne lige se je organiziralo po vsej naši državi mnogo dispanzerjev, ki so osnovne edinice v borbi proti tuberkulozi. Te ustanove zajemajo človeka na terenu, kjer se bolezen pojavi, njene vzroke skušajo odstraniti, bolezen samo pa zatreti.

Teh edinic je žal premalo in so vse gmotno tako slabo podprte, da jim ni mogoče v celoti izvajati svojega programa. Dispanzerji niso tu samo za ugotovitev bolezni in njenih vzrokov, temveč je nujno potrebno, da so zmožni v resnici izvršiti vse, kar je potrebno. Kako hudo je povedati bolniku, ki je brez sredstev, da se mora delj časa zdraviti! Podpore je potreben, a nuditi mu je ni mogoče. Naše bolnice so tozadevno najmizerneje urejene in niti od daleč ne morejo zadostiti potrebam tuberkuloznih bolnikov. Nimamo prav nobene čisto tuberkulozne bolnice. Zadovoljiti se je treba s tesnimi oddelki z le nekaj posteljami. Samo za našo banovino, ki ima nad 10.000 zdravljenja potrebnih tuberkuloznih bolnikov, pa bi potrebovali najmanj tisoč bolniških postelj. Zdravilišča pri našem človeku tako rekoč ne pridejo v poštev, zlasti ne z dežele, v kolikor mu oblast ne priskoči na pomoč.

Naš kmet, čeprav nujno potreben zdravljenja v bolniškem zavodu, se temu do zadnjega upira, ker nima sredstev, da bi plačeval bolniške stroške. Za tako dolgotrajno bolezen, kakor je tuberkuloza, pa velja to še posebno. Zato ti ljudje bolujejo in umirajo rajši doma, kjer okužujejo še ostalo okolico, kakor da bi svoje borno imetje razdali za zdravljenje.

Bolniške blagajne, ki imajo nalogo, skrbeti za zdravje svojega članstva, opravljajo glede na tuberkulozo veliko dobrega in koristnega. Vendar je prav v tej panogi potrebno še mnogo izboljšanja. Zavarovanci, ki zbole za tuberkulozo, imajo po zakonu le določen čas možnost zdravljenja in denarne podpore. Bolezen pa traja po večini dalj časa. Zato bi bilo tu nujno potrebno izpremeniti zakon tako, da bi se prilagodil bolezenskemu stanju, ker se to stanje življenjsko ne more zakonu. Enako bi ga bilo treba popraviti tudi glede družinskih članov zavarovancev, ki naj bi jim bila zasigurana vsaj možnost zdravljenja. Pri državnih in samoupravnih nameščencih pa je to stanje še težje. Zato je obolenje za tuberkulozo pri večini prava življenjska katastrofa, ki pahne v gorje in obup posameznike, družine in s tem v zvezi tudi državo.

Iz omenjenega je torej razumljivo, da je vprašanje borbe proti tuberkulozi eno najvažnejših vprašanj države. Tu je možen samo en izhod: stopiti mora po potrebi, zahtevi in klicu naroda v veljavo zakon o pobijanju tuberkuloze, ki naj glede na to bolezen pravilno in definitivno uredi pravice in dolžnosti vsakega državljana.

Zasebna protituberkulozna liga, ki je delovala v tej »vojski« vedno v korist naroda naj ostane voditeljica te borbenosti, država pa naj stopi na odgovorno mesto pokroviteljice za vsestransko oskrbovanje tuberkuloznih bolnikov. Šele na ta način bi dobila borba proti tuberkulozi svoj pravi pomen in bi zadostila kulturni in nacionalni zahtevi sodobnosti.

Dr. Josip Prodan

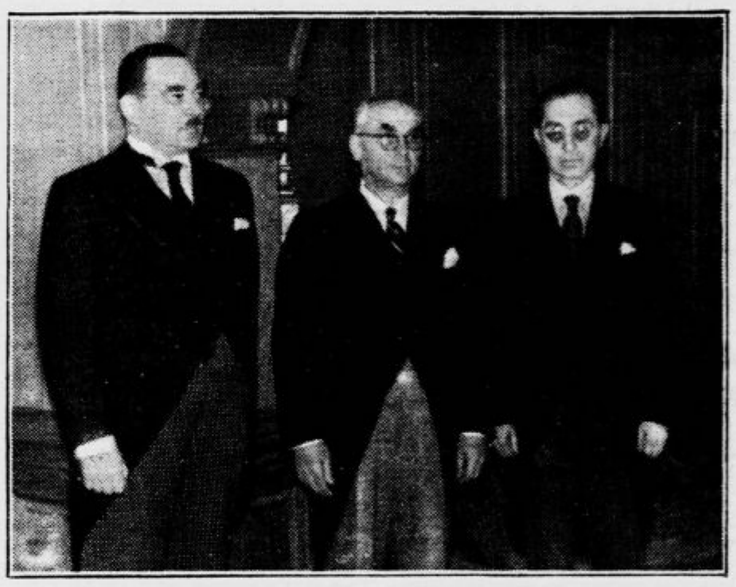

V Beogradu so mudita na obisku ugledna predstavnika turške republike: predsednik vlade Dželal Bajar (v sredi) in zunanji minister Ruždi Aras (na desni). Slika ju kaže na obisku pri našem predsedniku vlade in zunanjem ministru dr. Stojadinoviću

Slovensko učiteljstvo obišče Prekmurje
V soboto bo v Murski Soboti veliko zborovanje

Murska Sobota, 11. maja.

Murska Sobota se pripravlja za dostojen sprejem gostov, ki bodo pohiteli v soboto v naše Prekmurje. To bo mogočno učiteljsko zborovanje. Splošno zanimanje, ki smo ga zbudili s tem zborovanjem je tako veliko, da je sklenila Murska Sobota ta dan preživeti v prazničnem razpoloženju.

Po sprejemu gostov na kolodvoru ob 9. uri bo krenilo učiteljstvo z godbo na čelu na pokopališče, kjer se bo poklonilo borcem za osvobojenje Prekmurja in jim položilo venec na grob. Nato se bo v Sokolskem domu pričelo zborovanej, ki bo pred vsem stanovskega in narodno kulturnega značaja. Predavatelji vam bodo prikazali Prekmurca kakršen je, njegove dobre in slabe strani, zemljo Prekmursko in razmere, ki so žal še tako malo poznane in upoštevane. Na ta dan prosvetno-kulturnih delavcev in pionirjev naše narodne kulture se bo očitovala vsa učiteljska narodno-stanovska zavest, sloga in moč!

Po zborovanju bo učiteljstvo preskrbljeno s prehrano, za katero je že mnogo priglašencev. Tudi onim, ki se niso priglasili, so zagotovljene ugodnosti in udobnosti v polni meri! Gostom bodo na razpolago avtobusi, ki bodo vozili za režijske stroške na najznačilnejše točke našega Prekmurja. Take ugodnosti vam nudi lahko samo oni, ki vas bo vesel, ki vam v svoji dobrodušnosti hoče razkazati svojo zemljo, njene lepote in znamenitosti. Poslužite se te ugodnosti in pokažite Prekmurcem živo zanimanje za njihovo požrtvovalno delo!

Zaključek našega praznika bo koncert Glasbene Matice iz Ptuja, ki bo z narodnim blagom vnel naše Prekmurce, katerim bodo v dno duše segajoče pesmi zopet doprinesle mnogo odobravanja in bratskega veselja.

Spoznavajmo se in cenimo drug drugega, da zrastemo v močen troimeni jugoslovenski narod! Pokažimo, da smo vredni pozornosti in prekmurske gostoljubnosti!

Nova vlomilska družba v Mariboru

Maribor, 11. maja

Po daljšem presledku je bil Maribor danes spet presenečen zaradi več vlomov, ki so bili istočasno izvršeni v tri trgovine na Kralja Petra trgu. Vest o tem se je brž raznesla po Mariboru in je bilo takoj jasno, da gre za dobro organizirano vlomilsko družbo, ki se je spet na lepem pojavila. Vlom je bil izvršen v Savostovo lekarno, potem v trgovinske prostore g. Mavriča in tvrdke Tekstil Slavija. Slednji tvrdki imata svoje prostore v sosednji dr. Stamolovi hiši, vendar pa je dvorišče skupno, ločeno le po ograji. Vlomilci so prišli v poslovne prostore z dvoriščne strani.

Ko so danes zjutraj odpirali poslovne prostore Savostove lekarne, so takoj ob očitnem neredu ugotovili, da so se ponoči pojavili v lekarni vlomilci. Registrirna blagajna, ki se navadno nahaja na prodajalnem pultu, je bila v laboratoriju vsa razbita. Tudi pri odpiranju Mavričeve trgovine so takoj ugotovili, da je bilo tam vse razmetano. Zadnja vrata so bila odprta. Istočasno je policija prejela sporočilo tvrdke Tekstil-Slavije na Kralja Petra trgu, da je bil tudi tamkaj čez noč izvršen vlom.

Škoda je precejšnja, vendar pa še ni točno ugotovljena. Pri lekarnarju Savostu so odnesli milo in razne kozmetične predmete v skupni vrednosti okoli 700 dinarjev, vendar pa je škoda občutno večja zaradi razbite registrirne blagajne, v kateri ni bilo k sreči nobenega denarja. Trgovcu Mavriču so odnesli manufakturno blago, perilo in druge predmete v vrednosti okoli 600 dinarjev, mnogo manufakturnega blaga so odnesli tudi pri tvrdki Tekstil-Slavija. Škoda je zlasti velika zaradi razbitih vrat in blagajn.

Na kraj treh vlomov se je takoj podala policijska komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Daktiloskopu Grobinu se ni posrečilo posneti prstnih odtisov, ker so vlomilci izvršili svoj posel z rokavicami.

Mariborska policija je uvedla obsežno preiskavo, da se razjasnijo vlomi.

V teku današnjega dne je bila že ugotovljena višina škode, in sicer trpi trgovec Viktor Mavrič škodo okrog 8000 dinarjev, in tvrdka »Tekstil-Slavija« nad 3000 dinarjev. Obema tvrdkama so vlomilci, o katerih sodi policija, da so bili najmanj trije, odnesli najboljše manufakturno blago, svileno perilo in druge stvari. Poleg tega trpe tudi precejšnjo škodo zaradi razbitih vrat in predalov.

Bodoče matere morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebavil, posebno zapeki z uporabo naravne **»Franz-Josefove«** grenčice. — **»Franz-Josefova«** voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ob. reg. S. br. 15. 485/35

Ob jubileju Vala Bratine

Ljubljana, 11. maja

Petek 13 maja, po stari vraži dvakrat nesrečen dan, si je Valo Bratina izbral za praznik svojega življenjskega dela, za počastitev petindvajsetih let dela na deskah, ki pomenijo svet. Da, usodo je treba izzivati na dvoboj, če se hoče človek pod nebom prebiti do zmage, a še dvakrat veliko je tveganje v svetu umetnosti, kjer se vsak delež plačuje z eno samo, najdragocenejšo valuto — s krvjo iz srca.

Z jubilijem Vala Bratine se nam kliče v spomin eno tistih svetlih, dela in borbe polnih življenj, ki so se žrtvovala v polaganju temeljev naše narodne umetnosti in kulture. Petindvajset let, so zapisali na lepake, a v resnici je Bratina začel orati ledino pod okriljem boginje Talije že zdavnaj poprej. Leta 1904. je vstopil v družino Deželnega gledališča v Ljubljani, se nato odpravil za par let na študijska potovanja po Nemčiji in bil mimogrede angažiran v Trierju in Osnabrücku. Leta 1908. se je vrnil v domovino, sprejel angažma pri Slovenskem gledališču v Trstu, mimogrede pa v uredništvu »Edinosti«, opravljal posle korektorja, prevajalca in feljtonista. Leta 1912. je vnovič vstopil v ansambl Deželnega gledališča v Ljubljani, zadnje leto pred vojno je prebil v Celovcu s poslanstvom kulturnega pionirja med slovenskimi amaterskimi odri, hkratu pa se je vnovič povrnil k peresu, ki mu je bilo poleg odra zmerom drugi poklic, in sodeloval v redakciji »Mira«. Ob prevratu se je znašel med snovalci slovenskega teatra v Ljubljani, a že leta 1919. je s Hinkom Nučičem odšel v Maribor in ostal ž njim duša, po njegovem odhodu pa tudi umetniški vodja gledališča do leta 1926. Kot ahasverju med slovenskimi igralci mu je pripadla naloga, da v naslednjih letih oživi in vodi mestni gledališči v Ptuju in Celju, leta 1928. pa se je za stalno vrnil v Ljubljano.

Kdo bi preštel lepe, užitka polne ure, ki jih je Valo Bratina v teh letih pripravil tisočem gledalcev, kdo bi naštel imena vlog, ki jih je preigral, in naslove del, ki jih je kot režiser postavil na oder! Bil je organizator na kulturno najbolj kočljivih terenih naše zemlje, bil je vzgojitelj nekaterim generacijam gledališkega naraščaja, a kot direktor in režiser je bil zmerom goreč pospeševatelj mlade izvirne dramatske literature. Tako mu je delo samo zbralo velik krog prijateljev in spoštovalcev, ki bodo po pravici smatrali njegov jubilej tudi za svoj praznik in se bodo iskreno ž njim veselili priznanja. A da damo, preden se zastor dvigne, tudi njemu do besede, smo ga naprosili za kratek pomenek o razgledih na življenje, kar ga je za njim in — tako nam bog daj, saj je še mlad da mu človek težko verjame jubilanta — še pred njim. Veder in duhovit, kakor je zmerom bil, nam je dejal:

— Rojen sem bil pred komaj petdesetimi leti v slavnem mestecu Idriji, kjer kopljejo znamenite rude: idrialit, cinober in živo srebro, mnogo živega srebra — za več

milijonov dinarjev na leto. Tam nad Idrijo, nekje sredi med 31. in 32. meridianom, ne daleč od solnčne Gorice, sem strme in občudovaje blodil po temnih stoletnih hostah, prisluškujoč čudežnim glasovom ptičev in drugih živali. Po divjem skalovju in robeh sem stikal za orlovimi gnezdi. Po romantičnih globelih in lazih, ob žuborečih studenčkih, po pokošenih senožetih pa sem pohajal za čredo ovac, v travi leže bezal murčke, rezljal voličke iz leskovega lesa in pa strmel v nebo, prevažajoč se z oblaki po brezmejnem prostoru.

Blaženi dnevi, kje ste, kam ste zbežali! Hitro, prehitro so me oropali te svete svobode. Vtaknili so me v šolo in mi vtepli v glavo naštevanko ter latinske in gotske črke. Pozneje sem se seznanil še s cirilico. Slikarstvo in kiparstvo sem vzljubil ob opazovanju edinstvenega idrijskega božjega groba ter čudovitega križevega pota, ki kraljuje, razpostavljen v zidanih kapelicah, po grebenu strmega hriba nad Idrijo. Gledališče pa me je zamikalo — kljub temu, da stoji moja rojstna hiša tik ob originalnem teatru iz časov cesarice Marije Terezije — prav za prav šele pozneje, ko sem začel spoznavati, kakšen teater igrajo ljudje v življenju, in sem, da se tako izrazim, bežal pred enim in pred drugimi, pred življenjem in ljudmi.

Zaneslo me je v metropolo slovenstva v belo Ljubljano, in tu sem prav za prav začel srkati med kulture in civilizacije. Nekega lepega dne sem zaslutil, da s temi stvarmi ni nekaj v redu, in naenkrat sem se znašel v labirintu življenjskih problemov. Zatekel sem se h knjigam in začel iskati resnice, modrosti in lepote. Tudi v daljnje dežele sem se odpravil, da vidim, kaj počno ljudje v življenju drugod. Vračal sem se večkrat gorko razvnet, pa tudi bridko razočaran, vedno bolj oklepajoč se domače grude, v trenutkih hrepenenja po brezmejnosti, zatekajoč se v božansko naravo, včasih pa tudi k teatru, ki druži v sebi vse umetnostne panoge in pomeni svet zase, s svojstvenimi življenjskimi pogoji, ter odpira možnosti razmaha v globine, širine in višave, skratka, v brezmejno prostranost.

L. M.

Zima je dra... pozimi nima samo ... kurjavo, top... ampak v... roške za ... nedolžni pr... v ne- v... dru- žen... ga Va... sa- kem ... oj Aspirin ». ... e lahko sme ... ileta, velik učinek, ali mal izdatek

Gripa! Gripa!

ASPIRIN pomaga!

Vsaka Aspirin tableta nosi znak Bayer-ovega križa!

BAYER

Oglas je registriran pod S. št. 1891/35 od 20. januara 1936.

Domače vesti

Ljubljanski javnosti!

Drevi ob 20.24 se pripelje v Ljubljano gostovat moški zbor Plovdivskega pevskega društva, ki je najstarejše bolgarsko pevsko društvo. S pevci se pripelje tudi več vidnih članov Bolgarsko-jugoslovenske lige v Plovdivu. Že samo dejstvo, da je bil ustanovitelj Plovdivskega pevskega društva naš slovenski rojak prof. Anton Bezenšek nam veleva, da bratske goste v naši beli Ljubljani čim slovesnejše sprejmemo. Zato pozivamo ljubljansko javnost, da pohiti drevi v čim večjem številu na kolodvor, jutri, pa, da se udeleži koncerta, ki bo ob 20.20 v veliki filharmonični dvorani.

Jugoslovensko-bolgarska liga — Glasbena Matica — Hubadova župa JPS — Jugoslovensko-češkoslovaška liga — Zveza kulturnih društev — Prosvetna zveza — Jugoslovanska strokovna zveza — Narodna strokovna zveza — Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« — Jugoslovenska ženska zveza — Kolo jugoslovenskih sester — Akademski pevski zbor — Bolgarsko akademsko društvo »Hriste Boteva« — Društvo »Soča« — Društvo »Tabor« — Učiteljski pevski zbor — Pevsko društvo »Sava« — Obrtniško društvo — Profesorsko društvo — Klub koroških Slovencev.

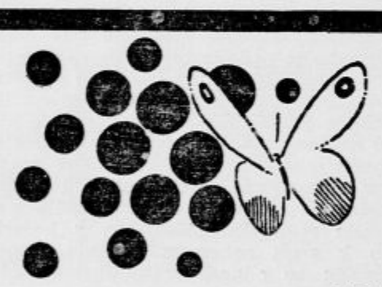

FRANCOSKE SVILE

IMPRIMEE

POSAMEZNI KUPONI SAMO ZA ENO OBLEKO:

PRAVKAR DOSPELA POSEBNA IZBIRA!

F. KS. SOUVAN

MESTNI TRG 24

* **Jugoslovensko-poljska železniška konferenca.** V prostorih trgovske in obrtniške zbornice v Dubrovniku je bila v torek otvorjena konferenca naših in poljskih železniških strokovnjakov. Na konferenci so vprašanja potniške in blagovne tarife. Konferenci prisostvujejo tudi predstavniki tranzitnih držav: Nemčije, Madžarske in Češkoslovaške.

* **Spored bivanja moškega zbora Plovdivskega pevskega društva v Sloveniji.** Dne 12. maja ob 20.24 sprejem na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Dne 13. ob 15. poklonitev na Adamičevem grobu, ob 20.30 koncert v filharmonični dvorani, po koncertu prijateljski večer v veliki dvorani Kazine. Dne 14. maja ob 10. prihod v Kranj in sprejem pred Narodnim domom, ob 15. poklonitev pred spomenikom kralja Petra I. in na Prešernovem in Jenkovem grobu, ob 20.00 koncert v Narodnem domu, po koncertu istotam banket. Dne 15. maja ob 17.00 odhod na Jesenice, ob 18. sprejem na Jesenicah pred spomenikom, ob 20. koncert v Sokolskem domu. Dne 16. maja ob 11. prihod na Bled in sprejem pred Zdraviškim domom, po kosilu izlet v Bohinj, ob 20 koncert v Sokolskem domu. Dne 17. maja ob 16. prihod v Celje in sprejem pred Narodnim domom, ob 20.30 koncert in po koncertu družabni večer v Narodnem domu. Dne 18. obiščejo goste Bezenškov dom v Frankolovem ob 18. prihod v Maribor ter sprejem pred magistratom, ob 20. koncert. Dne 19. ogled Maribora, odkoder se odpeljejo ob 15. ob 16. prihod v Ptuj in sprejem pred magistratom, ob 20. koncert. Dne 20. izlet na Ptujsko goro in v Rogaško Slatino, ob 17. prihod v Krško in sprejem pred sreskim načelstvom, ob 20.30 koncert v Sokolskem domu, po koncertu poslovilni banket istotam. Bratski gostje bodo prepotovali Slovenijo z izletniškimi avtobusi podjetja Josip Goričan v Tržiču.

Tisoč zahvalnih pisem!

DOLENJSKE TOPLICE 38° C

Zdravljenje s kopelmi direktno na vrelih, ki daje 3 milijone litrov, izredno zdravilne — visoko radioaktivne vode dnevno. Lepi izprehodi, krasna okolica, polna iglastih gozdov. Penzion s kopeljo že od 45 din dalje. Zahtevajte prospekte. Na razpolago kopališčni avto.

* **Večer češkoslovaške kulture v Beogradu.** Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Beogradu je pred leti uvedla prireditve večerov češkoslovaške kulture. Zdaj je bil peti tak večer prirejen v dvorani Kolarčeve ljudske univerze v proslavo 20-letnice uveljavljanja gesla »zvestoba za zvestobo« med našim in češkoslovaškim narodom. Peti večer češkoslovaške kulture je po svojem sporedu in obisku prekašal vse dosedanje.

* **Važna turistična konferenca na Sušaku.** Delovni odbor organizacij za napredek turizma, ki ima svoj sedež v Splitu, je sklical za 14. in 15. t. m. svojo redno sejo na Sušaku. Na seji bodo razpravljali o važnih vprašanjih, ki so v zvezi z napredkom turizma. Najvažnejše točke razprav bodo vprašanje turističnega dinarja cen v hotelih ter statistika tujskega prometa. Seji bo predložen osnutek fonda za turizem in za sanacijo hotelirstva ter za ustanovitev turističnega muzeja v Dubrovniku. Z ustanovitvijo tega muzeja bi bilo v Dubrovniku koncentrirano vse propagandistično delo za primorski turizem. V nov muzej naj bi se prenesli vsi spisi in predmeti iz bivšega dalmatinskega namestništva v Zagrebu. Predlagano je naj bi se za muzej preuredila palača Sponza.

* **Občni zbor dravske sekcije Jugoslovenske ženske zveze** bo v nedeljo 15. t. m. ob pol 10. dop. v mestni posvetovalnici v Ljubljani. Na dnevnem redu so poleg običajnih točk tudi razne resolucije, volitev novega odbora ter referata Zveze gospodinj: Kako ustvariti pogoje za izobrazbo gospodinjskih pomočnic, in Zveze gospodinjskih pomočnic: Vprašanje poklicne vzgoje gospodinjskih pomočnic. — Vljudno vabimo včlanjena in prijateljska ženska društva, da se udeleže po številnih zastopnicah občnega zbora JŽZ. Na njem ponovno izrečemo svoje zahteve in podamo načrt svojega dela. — Uprava.

* **Tujskoprometne propagandne izdaje.** Kr. banska uprava opozarja vse tujskoprometne organizacije, ustanove, lastnike (upravitelje) hotelov, penzionov, gostiln i. dr., ki izdajajo v turistično propagandne namene, za vabo gostov, prospekte, letake, plakate, zemljevidne skice, razglednice, albume itd., da je potrebno vse tovrstne osnutke (besedilo kakor skice in slike) **pred natisom v** tiskarnah predložiti Zvezi za tujski promet v Ljubljani odnosno Tujskoprometni zvezi v Mariboru v pregled in odobritev tako zaradi evidence naše turistične propagande kakor še posebno, da se nesmotrna, pomanjkljiva ali sploh neumestna propaganda prepreči.

„OGENJ“,

DRUŠTVO ZA UPEPELJEVANJE MRLIČEV V MARIBORU,

oskrbuje upepeljevanje proti mesečni članarini Din 15.— in 1-kratnemu starostnemu prispevku.

V slučaju smrti člana zadošča prijava, vse ostalo oskrbi društvo.

Zahtevajte pravila in priložite znamke na:

„OGENJ“ — MARIBOR,

KOROŠČEVA UL. 8, TEL. 28-05

* **Jugoslovensko učiteljsko udruženje,** sresko društvo Črnomelj - Metlika bo priredilo jutri v Črnomlju pri svojem zborovanju ob 13. predavanje »Slovenski pravopis«. Predaval bo predavatelj ZKD g. prof. Kolar Ivan.

TRAJNO ONDULACIJO BARVANJE LAS

Vam izvrši vestno in lepo salon **FETTICH-FRANKHEIM Erna,** Ljubljana, Kongresni trg 1 — »Zvezda«.

* **Prebivalstvo Kranja** opozarjamo na skioptično predavanje »Deset let s fotografsko kamero«, ki ga bo imel nocoj g. K. Kocjančič pod okriljem Ljudske univerze v gimnazijski telovadnici.

* **Smrt uglednega moža.** Na Pragerskem je izdihnil v 86. letu ugledni bivši gostilničar in posestnik g. **Anton Hočevar.** Pokojni, ki se je rodil v Želimljah pri Ljubljani, je bil dolga leta gostilničar in posestnik v Stari cerkvi pri Kočevju. Bil je vedno narodno zaveden in znan po vsej Sloveniji kot vzoren poštenjak, ki je vzgojil sedmero svojih otrok v strogo nacionalnem duhu. Tri hčerke so poročene s kolodvorskimi restavraterji v Mariboru, Ljubljani in na Jesenicah, dva sinova pa živita na pokojnikovem posestvu v Stari cerkvi. Pokojnik, ki je živel od leta 1920. dalje na Pragerskem na posestvu svojega zeta, uglednega kolodvorskega restavraterja v Mariboru g. Alojzija Majcna, je bil dobričina, vzor narodnjaka, stara čvrsta korenina, ki lahko mlajši generaciji služi za svetel vzgled. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v trajnem svetlem spominu. Žalujočim naše globoko in iskreno sočutje!

* **»Red letenja 1938«.** Danes je izšel »Red letenja« našega Aeroputa za letošnjo letalsko sezono. Res lepa publikacija, ki jo je izdala znana »Jugoslovenska revija« in ki jo je zelo pregledno uredil novinar g. Vladimir Regally, ima na zunanji in notranji naslovni strani sliko ljubljanskega Gradu iz letala ter vsebuje poleg redov letenja za vse naše zračne proge in za nemško od Celovca čez Ljubljano do Sušaka tudi zelo pregledne orientacijske letalske karte za linije Ljubljana — Sušak, Sušak — Zagreb in Zagreb — Beograd, ki jih je prav dobro izdelal geometer g. Pirkovič. Posebno lepi sta v tej publikaciji dve propagandni montaži za obisk Slovenije s slikami Ljubljane, Triglava, Maribora, Bleda in Rogaške Slatine. »Red letenja 1938« v izdaji »Jugoslovenske revije« je vsekako edicija, ki lahko tekmuje z vsemi podobnimi inozemskimi in ki jo lahko vsakemu tujcu damo v roke.

* **Kolodvorski bife II. vrste na postaji Dravograd - Meža.** Direkcija drž. železnic v Ljubljani odda s 1. julijem po predpisih pravilnika 135. v zakup za nedoločen čas kolodvorski bifé II. vrste na postaji Dravograd - Meža. Potrebna glavnica za obratovanje bifeja znaša 6.000 din. Prošnje je treba vlagati do vključno 10. junija na naslov direkcije drž. železnic v Ljubljani. Natančnejša pojasnila o pogojih in velikosti varščine je moči dobiti pri direkciji državnih železnic v Ljubljani, soba 59. odnosno 54. ter pri šefu postaje Dravograd - Meža.

Počitnice na zgornjem Jadranu

Velika lirična sezija na prostem v Trstu in Pulju. — Obiščite Postonjsko jamo. — Informacije: ENIT, Petra Kočića br. 6, Beograd.

OPATIJA (ABBAZIA) GRAND HOTEL BELVEDERE IN DEPENDANCE

prvovrstno v vsakem ... negovano osebnostjo in tradicijo. Lastna plaža. Tenis, garaže. Cena za pension od lir 40-65·—

Opatija (Abbazia) PENSION KALLINA

Odlična rodbinska hiša tik ob morju, južna obala, lastno morsko kopališče. Moderen komfort. Najfinejša dunajska kuhinja. Predsezija: 27 - 38 Lir, Sezija: 34 - 42 Lir

Opatija (Abbazia) hotel Saub prvovrsten rodbinski pension. Lastna plaža. V visoki sezji od Lit. 28·— Pojasnila Wagonslits-Cook, Zagreb, Jelačičev trg 13 in Putnik, hotel Metropol v Ljubljani

OPATIJA (ABBAZIA) — Hotel Corso — Ploebst

Vse sobe s tekočo mrzlo in toplo vodo. Zmerne cene.

* **Obiščite Raveno!** Na jugovzhodnem koncu širne Padske nižine, blizu Jadrana in Apeninov, leži mesto, ki mu po njegovi vlogi v daljni zgodovini Apeninskega polotoka med vsemi italijanskimi mesti razen Rima zlepa ni primere. Od časov rimskega cesarstva ter gotskega kraljestva, pa do bizantinskega eksarhata je pol tisočletja in več soodločalo o usodi nekdanjih rimskih dežel, da je potem v naslednjem tisočletju postalo zavetišče velikih duhov italijanske umetnosti. In v tej verigi stoletij se je nanizalo v »mestu tišine«, v objemu njegovega tisočletnega obzidja nebroj spomenikov: stare bazilike in baptisteriji v svojih enostavnih, linearnih strukturah ali pa v bizantinskem slogu in s klasičnimi notranjimi dekoracijami v mozaiku in marmorju. Teodorikov mavzolej s svojo mogočno kupolo, izklesano iz istrskega kamna, starodavne trdnjave, lože ter palače iz beneških časov in ne med zadnjimi malo svetišče, oslonjeno ob obzidje frančiškanskega samostana, ob katerega imenu prisluhne tujec nesmrtnim tercinam »Božanske komedije«, katere tvorec je pred šest stoletji prišel sem umret. V ravenskih hotelih se popotniku ni treba odreči sodobni udobnosti, ki mu bo ustvarila ono zbrano razpoloženje, s katerim se bo mogel lagodno vživeti v podobe in like velike zgodovine. Vse podrobne informacije vam nudi »Enit«, Beograd Petra Kočića ul.

TIVAR OBLEKE, vodeča znamka v kakovosti, modi in ceni. Glavna zaloga Anton Brumec Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah **A. Kunc,** Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Iz Ljubljane

u— **Sprejem bolgarskih pevcev iz Plovdiva** bo drevi ob 20.24 na glavnem kolodvoru. Naša prvotna poročila popravljamo v toliko, da pri sprejemu ne bo sodelovala vojaška godba, ki je zaposlena na drugem mestu, ampak godba železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Z ozirom na objavljene programe turneje Plovdivskega pevskega društva v dnevnem časopisju popravljamo te v toliko, da koncerta v Tržiču ne bo in da se bolgarski gostje odpeljejo v nedeljo 15. maja ob 17. iz Kranja naravnost na Jesenice.

u— **Z bolgarskimi pevci** bo prišlo drevi ob 20.30 v Ljubljano več bolgarskih skladateljev, med njimi starosta bolgarskih komponistov Angel Bukoreštlijev. Njegovo ime je tesno povezano z zgodovino plovdivskega pevskega družestva, saj je pred 42. leti bil prvi poleg Slovenca profesorja Bezenška, ki je dal pobudo za njegovo ustanovitev. Bukoreštlijev je znan predvsem kot nabiralec narodnih pesmi, izredno so priljubljeni njegovi venčki, podobni rukovetim srbskih narodnih pesmi. Plovdivski pevci bodo na jutrišnjem koncertu peli med drugim tudi X. njegov venček. Bolgari bodo počastili spomin svojega velikega prijatelja, našega skladatelja Emila Adamiča z izvedbo njegovega zbora »Franica«. Plovdivski pevski zbor je v glasovnem in tehničnem oziru odličen, obisk koncerta najtopleje priporočamo. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Začetek koncerta točno ob 20.30 v veliki Filharmonični dvorani.

u— **Preporodovci!** Drevi prispe v naše mesto zbor plovdivskega pevskega društva. Člani tega zbora so skupini Preporodovcev, ko je l. 1934. na turneji za zbližanje prišla v Plovdiv, izkazali vse bratsko gostoljubje čeprav Preporodovci nismo bili najavljeni, so nas člani zbora, čim so zvedeli za naš prihod, zvečer takoj poiskali in potem storili vse, da nam je bilo bivanje v Plovdivu resnično lepo, tako, da nam je ostalo v najlepšem, trajnem spominu. Pokažimo drevi, ko prihajajo bratje Plovdivčani k nam na obisk, da znamo ceniti pravo, iskreno slovansko bratstvo in da smo ga sami tudi vredni! Vsi na kolodvor k sprejemu! Predsednik starešinske organizacije.

u— **Hubadova župa** vabi vse ljubljanske in okoliške zbore k sprejemu bolgarskih pevcev iz Plovdiva drevi ob 20.24 na glavnem kolodvoru ter v petek na koncert v Filharmonijo ob pol 21. V soboto 14. t. m. je ob 20. v Glasbeni Matici prva vaja vseh mešanih in moških zborov za nastop pri odkritju E. Adamičevega spomenika. Note: »Ecce dolor« in »Molitev«.

u— **Akademski odsek Jugoslovensko-bolgarske lige** poziva vse svoje članstvo in ostale akademike, da se udeleže sprejema bolgarskih pevcev na glavnem kolodvoru in jutrišnjega koncerta v Filharmoniji. Drevi bo zbirališče ob 20. na kolodvoru. — Tečaj bolgarskega jezika v petek 13. t. m. zaradi koncerta odpade.

u— **Gostovanje bolgarske operete v Ljubljani.** Prestolnica Bolgarske ima štiri izvrstna gledališča. Lažje stvari, predvsem operete, se izvajajo v tako zvanem Kooperativnem teatru in njegove izvedbe so na najboljšem glasu. Najvidnejša in najodličnejša članica Kooperativnega teatra je gospa Mimi Balkanska, ki je gostovala tudi že v našem gledališču. Celotni ansambl Kooperativnega teatra je že 14 dni na gostovanju po Jugoslaviji in pride sedaj tudi v Ljubljano. Predstave bodo prihodnji teden v torek, sredo in četrtek v dramskem gledališču. Prvi večer uprizori ansambl Valentinovo opereto »Haremske tajne«. Drugi večer bo uprizorjena Martošova »Aleksandra« in tretji večer Kalmanova »Princesa Juta«. Ansambl ima celo vrsto odličnih solistov, lastnega dirigenta, orkester ter lastne kostume in dekoracije. Občinstvo opozarjamo na prvo gostovanje celotnega bolgarskega ansambla. Cene bodo od 40 din navzdol. Prodaja vstopnic od danes naprej pri dnevni blagajni v operi.

u— **Uprava Sokola I—Tabor** poziva članstvo, ki se je prijavilo za potovanje na vsesokolski zlet v Prago, da vplača čimprej v društveni pisarni potreben denarni znesek. Natančnejše informacije daje društvena pisarna. Naraščajnice in naraščajnike, ki so se prijavili za potovanje na sokolski zlet v Prago, pa poziva, da vplačajo do 13. t. m. v društveni pisarni na Taboru potrebni denarni znesek. Natančnejše informacije daje društvena pisarna.

Nepozabni „Poročnik indijske brigade“ Errol Flynn

v komični satiri, filmu, ki je dobil nagrado v Benetkah

Nekoč se je dogodilo ...

KINO UNION Tel. 22-21

DANES PREMIERA! Ob 16., 19.15 in 21.15 uri!

* **Album slovenskih književnikov,** ki ga je pred leti izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani, je edinstvena literarna in kulturna zgodovina Slovencev v obrazih. V njem se vrste s Trubarjem na čelu slovenski prosvetni in cerkveni pisatelji, pesniki, učenjaki in politiki, ki so z uma svetlim mečem dvignili našo kulturo do sedanje višine. Album lahko imenujemo film oblikovalcev slovenske kulture štirih stoletij do današnje dobe. Vsaka naša hiša bi morala imeti to knjigo, ki je tudi zelo pripravna za darilo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10. in v njenih trgovinah v Ljubljani, Selenburgova ulica 3. in v Mariboru, Aleksandrova ulica 13. Cena broš. izvodu 130 din, vez. 160 din; plačljivo tudi v mesečnih obrokih!

* **Pri zaprtju** in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice

* **Smrtna nesreča na klancu pri Kranju.** V torek se je na klancu pri Kranju smrtno ponesrečil 47-letni hlapec Lojze Fende, uslužben pri posestniku Rebolju. Fende je dopoldne okrog 9. ure zmetaval seno na Rebljevem senику. Stal je na deski, ki ni bila pribita. Ko je stopil na rob deske, se je ta nagnila. Fende je izgubil ravnotežje, padel je s senika na cementi obok in obležal nezavesten. Domači so mu takoj priskočili na pomoč, a da bi poklicali zdravnika, je bilo že prepozno, kajti Fende je imel prebito lobanjo in je že po 15 minutah izdihnil.

* **Pozor čitatelji!** Nagradno tekmovanje za Radion traja le kratek čas. V nedeljo izide zopet celostranski inserat, s katerim se lahko udeležite tekmovanja in če vam bo sreča mila boste dobili prvo nagrado, ki znaša 10.000 dinarjev v gotovini.

PAUL HARTMANN in BRIGITTE HORNEY v velikem nemškem filmskem delu

Kino Matica 21-24 **REVOLUCIJSKA SVATBA**

Dr. Djuri Ostojiću v spomin

Današnji rod malo ve in tudi ne more razumeti, kakšen polip je bila nekdanja avstro-ogrska monarhija. Tudi tega ne ve in ne more razumeti, kako in iz kakšnih nagibov se je vodila borba proti njej. Ne da se opisati, kako je tuje oblastvo našemu človeku tudi žalilo človeško dostojanstvo, ko ga je nacionalno in socialno pritiskalo k tlom. Tudi to ni danes razumljivo, kako in pod kakimi okoliščinami so se vodile borbe onih smelih zarotnikov proti tiraniji, ki so se dvignili iz lastnega nagiba iz na tleh ležeče podložniške mase.

Eden od teh je bil dr. Djuro Ostojić, bivši narodni poslanec in zdravnik urada za zavarovanje delavcev, ki je, kakor smo že poročali, umrl v Beogradu in je bil tam na novem pokopališču v torek 11. t. m. popoldne položen k večnemu počitku. Na zadnji poti so ga spremljali mnogi člani glavnega odbora JNS s predsednikom g. Petrom Živkovićem na čelu. Pri tem pogrebu pa so bili zastopani tudi zastopniki in člani vseh onih organizacij, ki so bile ustvarjene samo zaradi tega, da bi današnji rod vedel, na kak način se je priborila svoboda naroda in samostojna država. Bili so v sprevodu zastopniki združenja bivših srbskih internirancev iz Herceg-Bosne, zastopniki združenja bivših talcev avstrijske soldateske, člani združenja vojnih dobrovoljcev in še mnogi drugi, ki tudi brez kake organizacije s svojo osebnostjo in delom zastopajo eno, po požrtvovanju znamenito dobo, ki je ustvarila Jugoslavijo.

Djuro Ostojić se je rodil 14. novembra leta 1889. kot sin skromnega kmeta, medicino pa je študiral v Pragi. Tam je bil duša vseh organizacij jugoslovenskih akademikov. Že pred svojimi medicinskimi študijami in pozneje med počitnicami pa se je požrtvovalno in iniciativno udejstvoval v tajnih nacionalno-revolucionarnih organizacijah v Bosni in Hercegovini. Od leta 1909. do 1910. je bil tajnik akademskega društva »Šumadije« v Pragi, potem njegov predsednik, a ves čas tudi predsednik sokolske akademske sekcije. Leta 1913. je postal predsednik Zveze akademskih društev v Pragi. Že od leta 1910. je bil sotrudnik vseh jugoslovenskih nacionalno revolucionarnih listov, največ pa je sodeloval pri »Zori«, ki je leta 1910. začela izhajati na Dunaju. Najbolj pa je poudaril svojo miselnost in nacionalno delavnost s tem, da je ustanovil v Pragi društvo »Skerlić«, pozneje pa je bil tudi ustanovitelj agrarnega kluba Jugoslovenskih akademikov v Pragi.

Delovanje, s kakršnim se je pokojni dr. Djuro Ostojić bavil od mladih let, je najtesneje zvezano z ideologijo Jovana Skerlića, ki je bil vodja vse predvojne jugoslovenske mladine v borbi za nacionalne in socialne pravice. V teh dveh smereh je bila borba tesno zvezana in tudi potrebna, zakaj tuja oblast nas je enako tlačila v nacionalnem in v socialnem pogledu. Jovan Skerlić je po vsem jugoslovenskem svetu že v prvem letu svojega pisateljskega in propagandističnega delovanja našel lepo število sotrudnikov. Najbolj iskrene pa je našel pri posameznikih med onim našim življem, ki je mislil, da se ne da za obstoj naroda samo s podložniškimi gestami kaj pridobiti. Jovan Skerlić je bil mož, ki je razlagal še danes veliko razliko med državljanom in podložnikom in ki je znal tudi točno obrazložiti vsa bistva tujega nasilja. Ta ideolog naše nacionalne revolucije je prerano umrl 15. maja l. 1914. v Beogradu in, ko so ob 20letnici njegove smrti njegovi sotrudniki in prijatelji iz Srbije pisali tudi o duhovni krizi današnjega človeštva, ki povzroča, da delo pokojnega Skerlića danes ni dovolj znano in uvaževano, so s to ugotovitvijo pogodili misli vseh nekdanjih Skerlićevih sotrudnikov, v prvi vrsti pa dr. Ostojića.

Nacionalnemu borbenemu društvu, ki ga je ustanovil, je dal dr. Ostojić Skerlićevo ime in to društvo je vedno delovalo po smernicah velikega ideologa. Ustanovitelj in predsednik društva »Skerlić« v Pragi je imel tudi dobre zveze z maloštevilnimi nacionalnimi revolucionarji iz Slovenije. Vse Skerlićeve spise je dr Ostojić razširil v krožkih vseh nacionalno revolucionarnih Slovencev, Hrvatov in Srbov. Prva balkanska vojna je bila za nas potrditev naših sanj in snovanj. Dr Ostojić se je udeležil kot vojni dobrovoljec-zdravnik. V začetku leta 1914. pa ga je gnalo med svoje somišljenike v Bosno in Hercegovino in tam ga je zajela svetovna vojna. Bil je seveda takoj ob izbruhu zaprt in potem je po raznih zaporih Bosne in Hercegovine pretrpel 32 mesecev. Bil je tudi med obtoženci znanega banjaluškega veleizdajniškega procesa. Iz vojaških in civilnih zaporov so ga večkrat pošiljali okrog z vojaškimi transporti kot talca, da bi ga lahko podivjana avstro-ogrska soldateska ubila ob kakšnem resničnem ali pa izmišljenem incidentu. Do osvobojenja pa je mož trpel v internaciji v Aradu.

Po osvobojenju se je dr. Ostojić ves posvetil kulturnemu socialnemu delu. Kot zdravnik urada za zavarovanje delavcev je deloval v zdravilišču Kasindolu in je tam ustanovil in vodil sokolsko četo. Poklicni tovariši so ga visoko cenili in izvolili so ga za podpredsednika zdravniške zbornice v Sarajevu. Od mladih let je bil najiskrenejši prijatelj delovnega ljudstva, iz katerega je izšel. Ustanovil je zadrugo za socialno in kulturno delo, predsedoval pa je tudi organizaciji nekdanjih političnih preganjancev. Leta 1931. je bil izvoljen za narodnega poslanca na listi g. Petra Živkovića in pridružil se je Jugoslovenski nacionalni stranki, kateri je ostal zvest do smrti. Bil je član njenega glavnega odbora.

Dr Djuro Ostojić, hvala Ti za zvestobo, ki si jo ohranil do zadnje ure idealom katerim si se posvetil v mladih dneh, hvala Ti zaradi tega, ker si bil vedno najboljši prijatelj sotrudnikov in sotrpinov, veljajo pa za tebe besede pesnika Aškerca: V svojih delih sam živel boš večno! —tg.

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri. — Zgolj za ljudi močnih živcev! — Kino Sloga, Tel. 27-30

Boris Karloff v najnapetejšem filmu sezone! Jačji od »Frankensteina« in drugih. **DIH SMRTI**

u— **Občni zbor krajevne organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za spodnješiškenski okraj** bo v četrtek 12. t. m. ob pol 8. zvečer v prostorih hotela »Bellevue« z običajnim dnevnim redom. — Udeležba članstva obvezna!

u— **Vsem članom OJNS in JNS organizacij, v Ljubljani.** Mestna organizacija OJNS sporoča, da bo danes predavanje dr. Branka Verčona, združeno z članskim sestankom. Na sestanku bodo poročali člani odborniki o delu organizacije v tekočem letu. Dolžnost vsakega člana je, da se tega večera sigurno in točno udeleži. Odbor.

u— **Jugoslovensko nacionalno akademsko društvo Jugoslavija** javlja članom, da bo jutri prvi redni članski sestanek združen s predavanjem dr. Stojana Bajiča »Sodobna duhovna gibanja«. Sestanek bo na univerzi v pravnem seminarju (I. nad.) ob 18. Udeležba strogo obvezna! — Društvo obenem poziva članstvo, da se udeleži sprejema bolgarskih pevcev danes ob 20. Zbirališče ob 19.45 pred glavnim kolodvorom.

u— **Akademski klub Edinstvo** priredi v ponedeljek 16. t. m. ob 20. javno predavanje v dvorani »Delavske zbornice«. Predava znani predavatelj in novinar Ratko Ž. Živadinović iz Beograda »O sodobni Rusiji«. Ni vstopnine. Odbor.

u— **Na produkciji poljske glasbe** 13. t. m. nastopijo gojenci: pianisti Demšar Gojmir, Bradač Zorka, Osterc Marta in Adamič Bojan; violinist Zalokar Srečko, čelist Čehovin Bogomil; pevci Pavlovič Štefanija, Gostiša Alojzij in Polajnar Ljudmila. Izvajajo se izključno le dela poljskih avtorjev. Uvodno bo predaval predsednik poljske lige prof. dr. Rudolf Molé. Opozarjamo na točni začetek ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Podrobni spored produkcije se dobi v knjigarni Gl. Matice za 3 din.

u— **Materinski dan poskusne šole za Bežigradom** bo proslavljen v nedeljo ob 16. v šolski telovadnici. Šolska mladina bo izvedila lep spored deklamacij, prizorov in petja. Čisti dobiček je namenjen siromašni deci. Na starših je, da plemeniti namen podprejo s svojo navzočnostjo pri lepi prireditvi.

u— **V nedeljo 15. t. m. gremo na »jurjevanje«** na Grad, kjer dobimo telesno okrepčilo, čist zrak in užitek lepote mlade Vesne in veselo družbo. Spomnili pa se bomo tudi naše narodno obrambne Družbe sv. Cirila in Metoda, ki vrši prepotrebno narodno delo.

u— **»Slovenska scena mladih«** ponovi Mrakovo dramo »Čajkovski« v soboto 14. t. m. v Delavski zbornici. Ker je delo tako pri publiki kakor pri kritiki odlično uspelo in so bile za premiero že vse vstopnice v naprej prodane, opozarjamo na dnevno prodajo vstopnic v Delavski zbornici od 10. do 12. in od 15. do 17. od jutri naprej.

u— **Idrijski krožek** vabi vse idrijske rojake in prijatelje, da se v čim večjem številu udeleže proslave 25 letnice umetniškega delovanja rojaka g. Vala Bratine, ki bo v petek 13. t. m. v dramskem gledališču.

u— **Društvo »Tabor«.** Redni občni zbor bo v nedeljo 15. maja ob 9. dopoldne v beli dvorani hotela Union. Kdor je v zastanku s članarino, naj jo takoj poravna.

u— **XV. redni občni zbor Umetnostnozgodovinskega društva v Ljubljani.** V soboto ob 20. se bo vršil v beli dvorani hotela Union XV. redni občni zbor Umetnostnozgodovinskega društva v Ljubljani z dnevnim redom: pozdrav predsednika, čitanje zapisnika XIV. rednega občnega zbora, poročila odbornikov, poročila preglednikov, slučajnosti. V primeru nesklepčnosti bo občni zbor četrt ure kasneje in bo sklepal pravomočno ob vsaki udeležbi. Za uvod v občni zbor bo predavanje univ. prof. dr. Fr. Steleta o Ljubljani kot umetniškem središču Slovencev. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Člani in prijatelji društva vljudno vabljeni.

u— **Za mestne reveže** je darovalo Gradbeno podjetje zidarskih mojstrov d. z o. z. v Ljubljani 100 din namesto venca na grob pokojnega g. Franca Živca. Velikodušnim darovalcem se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG
Zagreb,
GAJEVA 8. ILICA 15.

obvešča neobvezno:

V II. razredu, 36. kola državne razredne loterije so bili dne 10. in 11. t. m. izžrebani naslednji dobitki:

DIN 300.000.— št. 83574,
DIN 100.000.— št. 80151,
DIN 80.000.— št. 85665,
DIN 50.000.— št. 42484,
DIN 30.000.— št. 82984,
DIN 25.000.— št. 84755,
PO DIN 10.000.— št. 21673, 24787, 31763, 48465, 76278,
PO DIN 6.000.— št. 19701, 20228, 37897, 41496, 46565, 62179, 62273, 81136, 90805, 99335,
PO DIN 3.000.— št. 1127, 2301, 21365, 38938, 43679, 45403, 49302, 52263, 57594, 61154, 66677, 67962, 70579, 70723, 73514, 74903, 76592, 77411, 78788, 92714,
PO DIN 1.000.— št. 1129, 5794, 10374, 11084, 11571, 15295, 17761, 19582, 38211, 42942, 49014, 50245, 51292, 54794, 56115, 57554, 57724, 59533, 61815, 69896, 70647, 74006, 75135, 76946, 80493, 96310, 98714, 99249.

Poleg tega je bilo izžrebanih še 1430 številk z dobitki din 600.—.

Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogreškov, pošljemo vsakomur na zahtevo.

Naslednje žrebanje v III. razredu 36. kola bo 9. in 10. junija 1938.

u— **Fantastičen film za ljudi izredno močnih živcev v kinu Slogi.** Po »Frankensteinu« in drugem delu tega filma so izdelali sedaj v Ameriki z Borisom Karloffom še napetejši film »Dih smrti«, ki se predvaja sedaj v kinu Slogi. Ta film nam pokaže B. Karloffa kot odkritelja tajinstvene kemijske substance »radija X«, ki ima mnogo večjo moč kakor radij sam. Karloff, inficiran s to snovjo, ubija živa bitja že s samim dotikom roke, uničuje ogromne skale itd. O vsebini tega izredno napetega filma nočemo več podrobnosti povedati, dejstvo pa je, da je »Dih smrti« film za ljudi, ki imajo zelo dobre in močne živce. Ker je film določen za Ljubljano le za kratko dobo par dni, priporočamo, da si ga občinstvo čimprej ogleda. Cene v kinu Slogi so tako nizke, da je ogled filmov v tem kinu mogoč najširšim slojem.

u— **Hitro so ga ujeli.** Poročali smo, da so neznani vlomilci 4. maja skušali vlomiti pri posestniku Tomu Kosiju oziroma v Čarmanovo gostilno, katere lastnik je imenovani Kosi pa jih je prepodil in tudi streljal za njimi. Enega izmed beguncev je zadel, vendar je ta vseeno odnesel pete. Krvava sled je vodila precej daleč v gozd. Pričakovali so, da bo begunec iskal pomoči v ljubljanski bolnišnici. Toda sem ga ni bilo, pač pa je ljubljanska policija prejela obvestilo, da se je v celjski bolnišnici javil mladenič, ki se je izdal za brezposelnega pleskarja Mirka Štefica z Rudnika in iskal pomoči, češ da ga je po nesreči obstrelil neki prijatelj. V levici so zdravniki našli kroglo. Ljubljanska policija je sporočila celjski naj dozdevnega Štefica pripelje v Ljubljano. Včeraj so ga res pripeljali in v njem so spoznali brezposelnega delavca Matka Radoševića, ki ga je policija že delj časa iskala zaradi raznih tatvin in vlomov. Sodeloval je tudi pri vlomu v Čarmanovo gostilno.

u— **Znani krovec in tesar Martin Sušnik,** ki je bil, kakor smo že poročali, deložiran, išče stanovanje s skladiščem ali s šupo. Naše uredništvo sprejema ponudbe dobrih ljudi, ki bi, hoteli pomagati priljubljenemu starcu-korenini.

Iz Celja

e— **Materinski dan v Vojniku.** Prvi maj je Vojničanom prepričevalno dokazal, kaj zmorejo skušene moči »Kolašic«. S prireditvijo Materinskega dne s tako uspelim, pestrim sporedom so gledalce očarale, kajti pri današnjih razmerah je to bilo preko vsega pričakovanja. Slavnostni govor bivše predsednice je navdušil prisotne za blago požrtvovalnost in podporo tudi v bodoče. Pevske točke in deklamacije so nudile velik užitek. Presenečeni so gledalci z mnogim priznanjem uživali nepopisno lepi nastop vilinih rajev ki so jih na burno zahtevanje morale ponavljati. Igrica je segla v srce. Resnično vojniške Kolašice so se sijajno izkazale. Marsikatero revče je bilo obdarjeno. Hvala in toplo priznanje!

KINO UNION. — Danes »K NOVIM OBALAM« (Zarah Leander).

e— **Podmladka JS na drž. dekliški in deški meščanski šoli v Celju** bosta priredila v nedeljo 15. t. m. ob 16.30 akademijo v Mestnem gledališču. Na sporedu so simbolične in proste vaje, telovadne točke, nastop triglasnega zbora dekliške in štiriglasnega zbora deške meščanske šole ter vprizoritev Ribičičeve enodejanke »Čudodelna srajca«. Udeležite se akademije v čim večjem številu!

e— **Davčni reklamacijski odbor** za celjsko okrožje bo začel zasedati v ponedeljek 16. t. m. v Celju.

e— **Glede vloma v Št. Pavlu pri Preboldu** smo naprošeni objaviti, da vlomilci nikakor niso iz trgovine gdč. Nade Cvenklove obnesli vsega, kar se jim je zdelo količkaj vredno. Ukradeni plen tvori le majhen del celotne zaloge.

Iz Maribora

a— **Odličen angleški balkanolog v Mariboru.** Včeraj je prispel v Maribor znameniti angleški publicist, pisatelj ter prof oksfordske univerze Covett Fileding Eduardis, ki slovi kot balkanolog v vsem znanstvenem svetu. Odlični gost je znan po svojem pomembnem delu o Jugoslaviji pod naslovom »Profane Pilgrinage«, sedaj pripravlja drugi del o Hrvatski in Sloveniji. Govori srbohrvatsko in se uči tudi slovenščine. V spremstvu načelnika mestnega turističnega odseka g. L. Zorzuta in prof. Fr. Baša si je ogledal Maribor, katerega simbolike in karakteristike zbira.

a— **Ljudska univerza.** Jutri bo predaval o učinkih bojnih plinov na človeški organizem zdravnik g. dr. Davorin Cijan iz Maribora. Skioptične slike. — Bojni plini so za slehernega važen problem, saj zavisi ugodni izid zdravljenja predvsem od tega, kako se vedemo, ko pridemo v prve stike z njimi. Strašni so učinki bojnih plinov! Pretijo nam opekline, zadušenje grozna smrt, če se ne znamo pravočasno varovati. Oni so zahtevali že med svetovno vojno nad milijon žrtev. Vstopnine ni.

a— **Prodoren uspeh Oljdekopove in Kogejeve.** V torek sta nastopili v gledališču v »Trubadurju« odlični članici ljubljanske opere ga. Oljdekopova (v vlogi Leonore), in ga. Kogejeva (v vlogi Azucene). Njuni stvaritvi sta bili umetniško dognani ter izklesani. Občinstvo, ki je ob tej 10. uprizoritvi »Trubadurja« gledališče dobro zasedlo, ni štedilo s toplim priznanjem odličnima opernima pevkama, ki si ju kulturni Maribor še želi videti na našem odru.

a— **Redni letni sestanek** članstva Društva banovinskih uslužbencev in upokojencev bo 15. t. m. ob pol 10. v Gambrinovi dvorani.

a— **Klaus št. 2 se je pojavil v Mariboru.** V Vetrinjski ulici so aretirali policijski organi v nekem prenočišču 21-letnega Henrika Klausa iz Srema, ki ga zasleduje okrožno sodišče v Sremski Mitrovici zaradi raznih tatvin. Henrik Klaus, ki je imel pri sebi 800 din, je pri zaslišavanju izpovedal, da je prišel v Maribor, da bi tukaj poiskal svojega strica, za čigar stanovanje in ime pa ne ve. Klausa št. 2 je policija spravila nazaj v Sremsko Mitrovico.

Iz Novega mesta

n— **Zahvala.** Prav vsem cenj. damam in gospodom ki so se me na ta ali oni način spomnili ob srečanju z Abrahamom in ob imendanu, kličem prisrčna hvala! Filip Ogrič.

Gospodarstvo

Zmanjšanje naših klirinških terjatev v Italiji

Od srede marca za 25 milijonov din

Najnovejši izkaz Narodne banke o stanju klirinških računov od 8. t. m. zaznamuje ponovno zmanjšanje salda naših klirinških terjatev v Italiji za 5.4 milijona din. Na starem klirinškem računu (iz dobe pred sankcijami) se je saldo zmanjšal za 1.1 na 20.1 milijona lir (46.2 milijona din). Klirinški račun v lirah, ki je bil uveden po končanih sankcijah in na katerem je bil ob koncu aprila še saldo v višini 0.95 milijona lir, je sedaj docela likvidiran. Na novem dinarskem klirinškem računu, ki je bil uveden 12. januarja t. l. pa se je saldo v prvi četrtini maja zmanjšal za 0.6 na 126.4 milijona din. Celotni saldo naših klirinških terjatev v Italiji je znašal torej 8. t. m. 172.6 milijona din nasproti 198 milijonom dne 15. marca t. l. Zmanjšanje salda znaša torej od srede marca preko 25 milijonov. Dne 10. maja je Narodna banka izplačala klirinške nakaznice do št. 13.271 od 29. januarja t. l.

V kliringu z Nemčijo se je saldo naših klirinških terjatev povečal za 0.34 na 12.45 milijona mark. Povečanje beleži tudi saldo naših klirinških terjatev v Poljski za 0.2 na 12.9 milijona din, saldo naših klirinških terjatev v Turčiji pa se je nebistveno zmanjšal za 0.04 na 12.3 milijona din.

Od pasivnih kliringov beleži kliring s Češkoslovaško zmanjšanje salda našega dolga za 0.8 na 141.0 milijona Kč. Naš klirinški dolg v Belgiji je nazadoval za 0.04 na 3.2 milijona belg, naš klirinški dolg v Bolgariji pa se je le nebistveno zmanjšal in znaša 189.000 din. Povečal pa se je naš klirinški dolg v Rumuniji za 2.1 na 9.5 milijona din, v Madžarski za 0.3 na 38.0 milijona din in v Švici za 0.07 na 2.86 milijona šv. frankov.

Končni obračun kmečkih dolgov pri PAB

Iz Beograda poročajo, da so podružnice Privilegirana agrarna banka v Zagrebu, v Ljubljani in Sarajevu pričele definitivno obračunavati izročene kmečke terjatve odnosno definitivno prevzemati te terjatve. Prevzem kmečkega portfelja se vrši po navodilih za tehnično organizacijo poslov pri likvidaciji kmečkih dolgov najprej v podružnicah, kjer mora pasirati cenzorski odbor, nakar se pošlje z mišljenjem tega cenzorskega odbora izvršilnemu odboru v Beograd zaradi končne odobritve. Cenzorski odbori so sedaj organizirani pri vseh podružnicah. Za predsednika cenzorskega odbora podružnice v Ljubljani je bil imenovan prof. Bogumil Remec.

Privilegirana agrarna banka objavlja obenem podatke o plačevanju začasne anuitete od strani kmečkih dolžnikov. Na račun prve in druge anuitete so kmečki dolžniki do 1. maja t. l. plačali 173.8 milijona din. Od tega odpade na plačila v prvih štirih mesecih tekočega leta 30.3 milijona dinarjev, in sicer pri centrali v Beogradu 15.7 milijona din, pri podružnici v Ljubljani 7.6 milijona din, pri podružnici v Zagrebu 4.6 milijona din in pri podružnici v Sarajevu 2.3 milijona din.

Do konca aprila je Privilegirana agrarna banka izročila denarnim zavodom, ki so ji izročili kmečke terjatve za nominalnih 219.9 milijona din 3% državnih obveznic za likvidacijo kmečkih dolgov, in sicer denarnim zavodom na področju centrale za 94.8 milijona din, denarnim zavodom na področju zagrebške podružnice za 57.5 milijona din, na področju ljubljanske podružnice za 49.4 milijona din in na področju sarajevske podružnice za 18.1 milijona din.

V gotovini pa je Privilegirana agrarna banka izplačala denarnim zavodom na račun prve anuitete, ki jo imajo dobiti za izročene kmečke terjatve, 111.0 milijona dinarjev, medtem ko je bila denarnim zavodom začasno priznana vsota 128.8 milijona din. Izplačilo znaša torej 86.3% priznane vsote. Denarnim zavodom na področju centrale je bilo izplačano 52.6 milijona din (86% odobrene vsote), denarnim zavodom na področju zagrebške podružnice 24.5 milijona din (90%), denarnim zavodom na področju ljubljanske podružnice 24.3 milijona din (99.4%) in denarnim zavodom na področju sarajevske podružnice 9.5 milijona din (59.8%).

Pridite na lep

MAJSKI VEČER

naše omladine v Kazini v soboto ob 20.
MOSD

Povečani dohodki državnih železnic

Finančni minister je objavil podatke o gibanju državnih financ v mesecu marcu t. l. in v 12 mesecih proračunskega leta 1937/38. Iz tega poročila je razvidno, da so se v lanskem letu povečali tudi dohodki državnih gospodarskih podjetij, predvsem pa železniški dohodki. Ti so znašali v letu 1934/35 1923 milijonov, naslednje leto 2004 milijone, leta 1936/37 2044 milijonov, v letu 1937/38 pa 2388 milijonov in znaša povečanje v primeri s prejšnjim letom 344 milijonov ali skoro 17%. Tudi dohodki ostalih državnih podjetij so v pravkar zaključenem proračunskem letu narasli, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih din):

	1935/36	1936/37	1937/38
železnice	2004	2044	2388
gozdovi	85	82	151
rudniki	223	258	325
pošta, telegr., telef.	423	450	499

Povečanje dohodkov državnih železnic je deloma pripisati naraslemu železniškemu tovornemu prometu, v znatni meri pa je posledica povečanega izvoza in povečanega transita. Precej so narasli dohodki gozdov, pri čemer pa je treba pripomniti, da so bili ti dohodki v prejšnjem letu najnižji, ker se je izvoz lesa v tem letu zaradi sankcij proti Italiji zelo skrčil. Dohodki od gozdov so leta 1934/35 znašali malo manj nego 100 milijonov in so v letu 1936/37 dosegli najnižje stanje, v letu 1937/38 pa so se zopet naglo dvignili zaradi povečanega izvoza. Dohodki od rudnikov so narasli za 67 milijonov din in to predvsem zaradi tega ker država forsira oddajo premoga iz državnih rudnikov, deloma pa tudi zaradi tega, ker se je zaradi narasle evropske produkcije železa naglo povečal naš izvoz železne rude iz državnih rudnikov. Dohodki pošte, telegrafa in telefona pa so narasli za nekaj manj nego 50 milijonov, ali za 11%. Dohodki ostalih manjših državnih gospodarskih podjetij pa po večini niso dosegli v proračunu določenih zneskov.

Gospodarske vesti

= **Konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic** se je pričela te dni v Beogradu v prostorih Obrtne zbornice. Na konferenci razpravljajo predvsem o vprašanjih, ki so v zvezi z nameravano novelizacijo zakona o obrtih odnosno o skupnem stališču, ki ga naj zbornice zavzamejo nasproti temu zakonskemu predlogu. Na konferenci so zastopane vse zbornice iz naše države. Razpravam na konferenci prisostvujeta tudi načelnik trgovinskega ministrstva dr. Krpan in svetnik tega ministrstva dr Olič.

= **Potrdilo o plačanih davkih pri izdaji potnih listov.** Finančni minister Dušan Letica je izdal pod št. 25.693/38 odlok, da se od oseb, ki potujejo letos od 1. maja do 15. oktobra v tujino na zdravljenje, na počitnice ali sploh zaradi osebnega zadovoljstva, torej od turistov, ne zahteva pri izdaji potnega lista potrdilo o plačanem davku. Po poteku tega roka pa se ima v celoti ravnati po nalogu št. 85.968/III. z dne 10. decembra 1935.

= **Carina na sivo livarsko surovo železo.** Ministrski svet je na svoji seji dne 5. maja t. l. na predlog finančnega ministra izdal odlok, po katerem se druga pripomba k tarifni številki 536 uvozne carinske tarife spremeni in se glasi: Na sivo (livarsko) surovo železo iz tarifne številke 536., točka 1., se plača do 31. maja 1938 carina v višini 0.50 zl. din na 100 kg, kadar to surovo železo uvažajo livarne (avtonomna carina znaša 3 zl. din). S tem je podaljšana dosedanja ugodnost, ki je potekla 31. marca t. l., toda le do konca maja t. l.

= **Avstrijski izvoz v marcu.** S precejšnjo zakasnitvijo objavljajo avstrijski listi podatke o avstrijski zunanji trgovini v letošnjem marcu, to je v mesecu, v katerem je prišlo do priključitve Avstrije k Nemčiji. Avstrijski izvoz je znašal v marcu 265 milijonov šilingov to je za 35 milijonov šilingov ali za skoro 12% manj nego v lanskem marcu. Uvoz pa je znašal 416 milijonov šilingov to je za 8% manj nego lani v marcu.

= **Rusija znižuje cene lesu.** Iz Stockholma poročajo, da je Rusija letos že tretjič izdala nov seznam cen za prodajo mehkega rezanega lesa na angleškem trgu, ki pomeni ponovno znižanje cen. Sedanja ponudba se nanaša na 140.000 standardov. Cene v seznamu so sicer ostale nespremenjene, kakor v začetku aprila, vendar priznava Rusija prejšnjim odjemalcem ruskega lesa rabat v višini 10 do 15% za vse sklepe do 18. maja. Ta izreden rabat utemeljujejo Rusi s tem, da so si že rezervirali potrebne ladje za izvoz v Anglijo in da morajo sedaj svojo prodajo forsirati.

= **Pariški velesejem** je največji trgovski velesejem sveta. Od 15. do 31. maja bo zbral 9000 razstavljalcev iz 34 držav. Ta velesejem poseti vsako leto preko 2,800.000 ljudi. Velike ugodnosti na železnicah. Informacije dajejo francoski trgovinski ataše v Beogradu in vsi francoski konzulati v naši državi.

= **Iz zadružnega registra.** Pri Ljudski posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z. sta bila vpisana kot člana načelstva Josip Osana, gimnazijski ravnatelj, in dr. Josip Mal, ravnatelj muzeja, oba v Ljubljani.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Leopolda Zupana, usnjarja in posestnika v Kranju, Kosovska 4 (poravnalni upravnik dr. France Jarc, odv. v Kranju; poravnalni narok pri okrajnem sodišču v Kranju 8. junija ob 9., prijavni rok do 3. junija), nadalje o imovini Andreja Kristanca, čevljarja v Voklem, p. Šenčur pri Kranju (poravnalni upravnik dr. Beno Sabothy, odv. v Kranju; poravnalni narok pri okrajnem sodišču v Kranju 8. junija ob 11., prijavni rok do 3. junija) in končno o imovini Ivana Pleška, trgovca z mešanim blagom v Ljubljani, Krakovski nasip 10 (poravnalni upravnik dr. Božidar Černej, odv. v Ljubljani, poravnalni narok 13. junija ob ½9, prijavni rok do 8. junija).

Borze

11. maja

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi nenadno podražili na 8.90 medtem ko je znašal včeraj tečaj 8.73. V zagrebškem privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgovali po 8.80 (v Beogradu po 8.90), angleški funti po 238 in grški boni po 28.60. Nemški klirinški čeki stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nespremenjeno 14.50, za konec julija pa v Zagrebu 14.45.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri mlačnejši tendenci notirala 480 — 482.50 (v Beogradu je bil promet po 483). Do zaključkov pa je prišlo v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 91 (v Beogradu po 92.25 — 92.50) in v 7% Blairovem posoji po 94 — 94.75 (v Beogradu po 94.50).

Imej čista usta! Že od nekdaj cenimo ljudi, ki imajo čista usta in blestečе zobe. Orodje, ki se stalno rabi — kakor naši zobje — je treba seveda redno negovati. Zjutraj in zvečer zobno ščetko in Chlorodont, pa zobe očistiti v vseh smereh! Nič strahu: zobje to prenesejo. Le slabe nege ne vzdrže! Zato: Chlorodont, kvalitetno zobno pasto! Domači proizvod.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2415.65—2430.25 Berlin 1751.53 — 1765.41, Bruselj 733.95 — 739.01, Curih 996.45 — 1003.52, London 216.63 — 218.69, New York 4329.75 — 4366.07, Pariz 121.76 — 123.20, Praga 151.73 — 152.83, Trst 228.44 — 231.53.

Curih. Beograd 10, Pariz 12.25, London 21.7675, New York 437.75, Bruselj 73.60, Milan 23, Amsterdam 242.50, Berlin 175.8250, Dunaj, bankovci 51, Stockholm 112.20, Oslo 109.40, Köbenhavn 97.1750, Praga 15.23, Varšava 82.30, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 480 — 482.50, 4% agrarne 60 — 63, 4% severne agrarne 61 den., 6% begluške 92.50 — 94, 6% dalm. agrarne 91 — 92, 7% stabiliz. 98.25 den., 7% invest. 99 den. 7% Drž. hip. banka 99 den, 7% Blair 94.50—94.75, 8% Blair 98.12 den.; delnice: PAB 225 den., Nar. banka 7300 den., Gutmann 60 den., Šećerana Osijek 100 — 120, Osiječka ljevaonica 150 den., Isis 20 den., Dubrovačka 370 — 400, Trboveljska 200 — 215, Oceania 615 den., Jadranska 375 den.

Beograd. Vojna škoda 482.50 — 483 (483), 4% agrarne 63 den., 6% begluške 93.75 — 94 (93.75), 6% dalm. agrarne 92 — 92.25 (92.25 — 92.50), 7% stabiliz. 99.25 den., 7% invest. — (100), 7% Blair 94.50 — 95 (94.50), 8% Blair 99 — 99.50 (99 — 99.25), Nar. banka 7300 — 7350, PAB 232 — 233.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 11. maja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 80.375, za julij 78.125; **koruza:** za maj 57.625, za julij 58.625.

+ **Winnipeg,** 11. maja. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 115.125, za julij 107, za okt. 78.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (11. t. m.). Tendenca čvrsta. **Pšenica:** (78/79 kg); baška 238 — 240; sremska 237 — 239; banatska 230 — 234; baška poliška 239 — 245. **Koruza:** baška 106 — 107; banatska 102 — 103. **Ovas:** baški 170 — 175; slavonski 170 — 175. **Ječmen:** baški in sremski 63/64 kg 162.50 — 165. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 330 — 340; »2« 310 — 320; »5« 290 — 300; »6« 270 — 280; »7« 240 — 250; »8« 130 — 135. **Otrobi:** baški in sremski 110 — 117.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (11. t. m.). Tendenca čvrsta. **Koruza:** za maj 14.77 — 14.78, za julij 14.57 — 14.58, za avg. 14.70 — 14.72.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 10. maja. Tendenca dobro vztrajajoča. Zaključni tečaji: za maj 4.65 (prejšnji dan 4.59), za julij 4.71 (4.66), za okt. 4.80 (4.76).

+ **New York,** 10. maja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za maj 8.58 (8.62), za okt. 8.70 (8.68).

RADIO

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAŠ VAL«, Ljubljana, Knafljeva ul. 5.

Četrtek 12. maja

Ljubljana 12: Valčki, polke, koračnice (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert operne glasbe (Radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: V proslavo materinskega dne: recitacije članice Nar. gled. ge. Šaričeve in koncert Radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Sokolsko predavanje. — 19.50: Ocena aktivnosti pri jetiki pljuč (dr. Fr. Debevec). — 20: Klavirski koncert g. Panča Vladigerova. — 21: Plošče. — 21.20: Pevski jazz-kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba Radijskega orkestra. —

Petek, 13. maja

Ljubljana 11: Šolska ura: Naše šolske pesmi (prof P. Kozina). — 12: Po naših logih in gajih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Žena v kazenskem pravu (ga. dr. Donata Capuder). — 18.20: Koncert na wurliških orglah (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Stanovske prilike v Hrvatski za časa Zrinjsko-Frankopanske vstaje. — 19.50: Poročila o izseljencih. — 20: »V petek, trinajstega...« Večer za praznoverne ljudi. Sodelujejo Radijski orkester in člani rad. igr. družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 16.45: Narodni napevi in plošče. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22.15: Plošče. — **Zagreb** 17.15: Lahka godba orkestra. — 20: Violinske skladbe. — 20.30: Stara hrvatska glasba. — 22.20: Plesna muzika. — **Praga** 19.40: Smetana: »Moja domovina«. — 20.10: Zvočne slike. — 21: Lutkovna opera. — 22.20: Plošče. — **Varšava** 20: Operetni večer. — 22: Orkester in solisti. — **Sofija** 18: Lahka glasba. — 18.30: Iz zvočnih filmov. — 19: Mandoline. — 20: Narodna glasba. — 20.45: Beethovnov koncert. — 22: Nočni koncert. — **Dunaj** 12: Orkester. — 15.30: Plošče. — 16: Koncert orkestra. — 19.10: Vedra muzika. — 20: Zvočna igra. — 21: Lahka glasba. — 22.20: Plesna muzika. — **Berlin** 19.10: Muzikalna zabava. — 20: Koncertni večer. — 21: Z Dunaja. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — **München** 19.40: Koncert orkestra. — 21: O velikih in majhnih rečeh... — 22.30: Glasbeni instrumenti. — 24: Lahka godba in ples. — **Stuttgart** 19.45: Smetanova opera »Prodana nevesta«. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Valčki in koračnice.

Ogromno kitovo žrelo

V Hamburg se je vrnil eden največjih kitolovcev nemškega brodovja. S seboj je pripeljal skoro tri metre dolgo čeljust največjega kita, ki je postal žrtev njegovih ostev

Nikotin je nevarnejši kakor alkohol

V zmernih količinah je zdravemu organizmu alkohol koristen — Posledica kajenja za ženske: nerodovitnost

Znani fiziolog dr. Gerhard Venzmer govori v nekem članku o vplivu alkohola in nikotina na človeško zdravje. Pravi, da sta ti nasladili pod nekimi pogoji škodljivi in zahteva zato prepoved alkohola za mladostnike in ljudi s šibko voljo. Izreka se tudi drugače za zmernost.

Po drugi strani pa zastopa naziranje, da je alkohol v zmernih količinah za odrasli, zdravi organizem ne samo neškodljiv, temveč življenjska dogajanja celo pospešuje in sprošča živce, kar je potrebno baš v našem nemirnem času. Da alkohol v zmernih količinih nikakor ni škodljiv, nam dokazuje to, da so ljudstva, ki ga tako uživajo, prav tako krepka, zdrava, delavna, živijo prav tako dolgo in imajo krepko potomstvo kakor ljudstva, ki se alkohola iz kateregakoli razloga izogibajo. Ne uživanje, temveč zlorabljanje alkohola je škodljivo. Popolna prepoved alkohola ki jo nekateri zahtevajo, strelja nedvomno mimo cilja.

Z zdravniškega stališča je zloraba nikotina nevarnejša nego nezmerno uživanje alkohola. Nikotin napada živčni sistem, po njem se kaj rado pojavlja tresenje, močno utripanje srca, zdražljivost, povečano delovanje ščitne žleze z vsemi posledicami, ki jih ni podcenjevati. V zadnjem času so tudi ugotovili, da ima prekomerno kajenje s strani žensk za posledico nerodovitnost. Kar se tiče alkohola in nikotina, velja zelo pametna beseda starega zdravnika Paracelza: »Vse stvari so strupi in ničesar ni brez strupa. Toda količina je tista, ki lahko napravi, da kakšna stvar ni strupena.«

Kanadske strojnice za angleško vojsko

Neka velika kanadska tvornica za orožje je dobila pred dnevi naročilo za pet tisoč lahkih strojnic, ki jih mora dobaviti angleški armadi. Strojnice so Wrenovega tipa. Dobava je bila sklenjena za vsoto 400 tisoč angleških funtov. Angleški listi pripominjajo, da je to šele prvo naročilo, ki mu bodo sledila še druga.

Smrt angleškega vojvode

V 70. letu svoje dobe je umrl na svojem imenju v Derbyshireu vojvoda Devonshireški. Bil je eden izmed največjih posestnikov v Angliji ter je bil l. 1916 generalni guverner Kanade.

Mrtveci po naročilu

Za vsakega mrliča deset frankov nagrade

Francoskega pisatelja Henrija Murgera, avtorja slavnega »Življenja bohème«, je v mladih letih založba tedaj zelo priljubljenega tednika »Corsaira« pozvala, naj ji napiše napet roman v nadaljevanjih. Murger je napravil načrt za roman, v katerem je kar mrgolelo mrličev. Res je dobil naročilo, naj stvar izdela, in sicer bi moral nadaljevanja dobavljati vsak teden. Za to bi dobival določen honorar.

Ko je založba s strani čitateljic dobila celo vrsto pohvalnih pisem, je prejel Murger ponudbo za poseben honorar desetih frankov za vsakega »izrednega« mrtveca, ki bi ga spravil v svoj roman in na oni svet poleg dogovorjenih junakov in junakinj. Pisatelj, ki je živel v neprestanih denarnih stiskah, si je izmislil takoj novo epizodo, in sicer je dal odpluti ladji z veliko posadko in nekoliko sto potniki. V naslednjem nadaljevanju naj bi vsi ti ljudje utonili. Tedaj pa se je založba ustrašila in je Murgerju poslala sledeče pismo: »Če se bo ladja z vsem živim na krovu potopila, tedaj bomo vsakega mrtveca honorirali z desetimi centimi!«

Kraljičina skrivnost

Mož, ki je edini poznal resnično vrednost umetnin v Windsorskem gradu

V Hoveu na Angleškem je umrl te dni mož, ki je ponesel skrivnost neke kraljice s seboj v grob. Gre za nekega Barbera, bivšega župana v Windsoru, ki je umrl v starosti 80 let.

Trgoval je z umetniškimi predmeti in je kot edini mož poznal natančno vrednost vseh umetnin v gradu Windsoru, največje zbirke svoje vrste v Evropi. Pred kakšnimi štiridesetimi leti mu je kraljica Vikторija naročila, naj oceni to zbirko, a obvezati se je moral, da bo svojo ocenitev ohranil zanjo in zase.

L. 1900. mu je kraljica kot svojemu svetovalcu ponudila plemiški naslov, ki ga je pa odklonil. Njegovo podjetje vodijo že dalj časa člani njegove družine in med stalnimi klijenti je kraljica Mary, ki je strastna zbirateljica starin.

Smrt množestvenega morilca

Umoril je svojo ženo in štiri otroke

V zdravilišču Winnetal v Würtembergu je umrl v starosti 64 let bivši učitelj Ernest Wagner, ki je v tem zavodu preživel četrt stoletja. Ob vesti o njegovi smrti so se Nemci spomnili grozotnih krvavih dejanj, ki jih je Wagner 4. in 5. septembra 1913. izvršil v duševni omračenosti.

V svojem stanovanju v Degerlochu, kjer je bil za učitelja, je Wagner ponoči umoril svojo ženo in svoje štiri otroke, potem se je odpeljal v Mühlhausen, rojstni kraj svoje žene, kjer je zažgal skednje na štirih kmečkih posestvih. S pištolo v roki je tekel potem po vaški cesti gor in dol in streljal na ljudi, ki so bežali pred njim. Osem oseb je pri tem usmrtil, neki ranjenec je umrl nekoliko tednov pozneje.

Ker je bilo očitno, da je izvršil svoja krvava dejanja v blaznosti, so ga internirali v Winnetalu, kjer je sedaj umrl.

Požar na francoski ladji

Prošli teden v četrtek ponoči je izbruhnil ogenj na francoski luksuzni motorni ladji »Lafayette«, ki je zavarovana pri angleških zavarovalnicah za 215,500.000 frankov. Ogenj še vedno traja, ker je imela ladja ob izbruhu požara polne tanke goriva. Ogenj je nastal po neprevidnosti nekega kurjača, ki je hotel zakuriti pod svojim kotlom s pomočjo kisika v posebni posodi.

Sedmorčki so umrli

Kakor poročajo iz Havane so umrli sedmorčki, ki jih je bila tam povila prošli teden neka ženska.

Dirjajoča plamenica

Pri avtomobilski dirki za International Trophy na brooklynski progi v Angliji se je zgodila huda nesreča. Neposredno po začetku tekme se je avto francoskega dirkača Josepha Paula iz doslej neznanih vzrokov vnel. V nekoliko sekundah se je spremenil v dirjajočo plamenico Zadel je nalahko v drug voz, nato je zdrevil naravnost med gledalce. Slednjih se je lotila panika in stekli so, kar so mogli, da bi ušli gorečemu vozilu. Dogodek pa se je odigral tako naglo, da se nekateri gledalci niso mogli pravočasno rešiti. Pet oseb je voz direktno zagrabil, drugi so odnesli težke opekline in so jih morali takoj prepeljati v bolnišnico. Vozača so prepeljali isto tako s težkimi poškodbami v bolnišnico.

Levični geniji

Levičnost ima po novejših raziskavah vendarle svoje vzroke v podedovanju, o čemer se učenjaki doslej niso mogli sporazumeti. Zanimiva statistika nam kaže, da je bila levičnost še posebno lastna genialnim ljudem.

Tako je Goethe svoja dela pisal baje z levo roko, Beethoven je z levo roko pisal note in o celi vrsti znamenitih slikarjev, kakor o da Vinciju, Menzlu in drugih vemo zagotovo, da so slikali isto tako z levo roko.

Vsiljeni dobitek

V Novari govore mnogo o smoli nekega dolžnika in sreči njegovega upnika. Nekega tamkajšnjega lesnega prodajalca je pogostoma obiskoval njegov upnik in mož je temu na zadnje kot delno plačilo ponudil srečko za tisoč lir. Upnik se je branil in treba je bilo velike zgovornosti z dolžnikove strani, da je srečko sprejel. Sedaj pa je upnik z njo zadel 100.000 lir in ubogi prodajalec lesa, ki bi se s tem dobitkom lahko pomagal iz vseh težav, se grize.

Moderen motorni voz

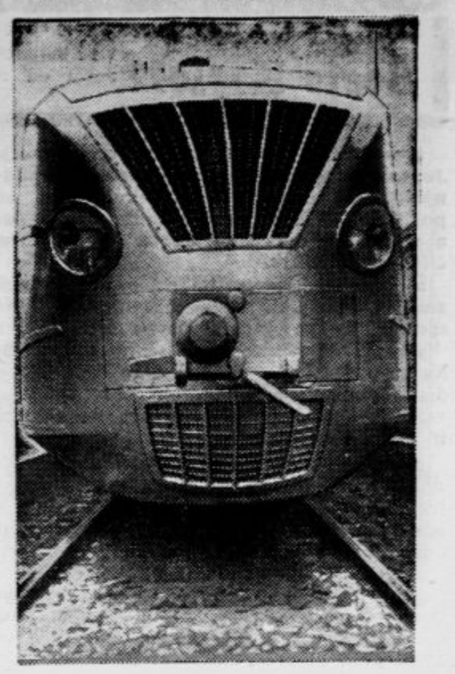

V nekaterih naprednih evropskih državah zavzema motorizacija železniškega prometa čedalje večji obseg. Motorni voz, ki ga prikazuje ta slika, vozi z brzino 195 km na uro. Žene ga motor za 100 ks, v vagonu pa je sto sedežev za potnike

Belgijski kralj boter holandske princese

V četrtek bo v Haagu krst prvorojenke holandske prestolonaslednice, princese Beatrike. Krst se bo izvršil z velikimi ceremonijami. Princesa Julijana in njen mož sta prosila belgijskega kralja Leopolda, da bi bil za botra, in kralj je na to pristal ter se bo pripeljal v Haag.

Če šef preveč zaupa blagajničarki...

Poneverila je tri sto tisoč din za oblačila...

L. 1929. je tedaj 13-letna Antonija Haidacherjeva, kmečka hči stopila v neko trgovino oblačilnega blaga v Innsbrucku za vajenko. Že po kratkem času je napredovala za blagajničarko in šef ji je popolnoma zaupal.

L. 1933. je ta opazil, da so pri končnih obračunih manjkali čedalje višji zneski. Navzlic najstrožjemu nadziranju ni bilo mogoče ugotoviti, kam izginja ta denar. Lanske jeseni je padel sum končno na Haidacherjevo Zaslišali so jo in potem ko je nekaj časa tajila, je končno priznala, da je kradla. Štiri leta je na zelo spreten način zapisovala napačne podatke v blagajniške bloke. Kako spretna je bila pri tem, je najbolje razvidno iz dejstva, da je samo l. 1935. poneverila znatno več nego 150.000 dinarjev v naši valuti Skupna škoda znaša okrog 300 tisoč din.

Spočetka niso mogli prav razumeti, za kakšne namene naj bi Haidacherjeva, hči skromnih staršev, porabila denar. Potem so pa izvršili preiskavo v njenem stanovanju in so odkrili ogromne množine najdražjega svilenega perila, krasne toalete, sto parov svilenih nogavic in drage čipke. Tudi klavir si je bilo dekle nabavilo, čeprav ni znalo igrati. Treba je bilo celega voza za pohištvo, da so spravili vse te predmete iz njenega stanovanja.

Novi prezident Irske

Prezident Irske, de Valera, je dobil naslednika v 78 letnem pesniku in dramatiku dr. Douglasu Hydeju, ki so ga po izvolitvi fotografirali v domu njegove hčere z vnuki

Vojna brez vojne napovedi

Švedska vojna uprava bo izdala v kratkem »Priročnik o obrambi in pripravljenosti za obrambo« z mnogimi nasveti in navodili prebivalstvu za primer vojne. Priročnik izide v velikanski nakladi in ga vojni obvezniki dobe zastonj, ostali pa po nizki ceni 1 krone.

Razen novih navodil za vojne obvezance bo knjiga vsebovala pregled raznih vrst orožja in posebne članke o zaščiti proti zračnim napadom, proti napadom s strupenimi plini in vžigalnimi izstrelki, navodila za primer mobilizacije, pred vsem pa tudi navodila za primer vojne brez napovedi, ki je v današnjih »civiliziranih« časih tako priljubljena. Izdajo knjige utemeljujejo s sedanjim zunanje političnim položajem.

Top — poročno darilo

Neki Sowisło, član poljske vojne mornarice v Gdinji, je l. 1936. v petih mesecih izdelal iz jekla in brona 10 kg težak top. Pred časom si je izmislil, da bo to delo prodal in je stopil k nekemu orožarju v Gdinji.

Orožar Szynal in njegova žena sta se v mali top zagledala in sta mornarju zanj ponudila 300 zlotov. Pri pogajanjih je bilo mnogo pijače in orožar je znal napraviti tako, da mu je mornar top prepustil zastonj. Stvar bi bila s tem odpravljena, toda orožar se je pozneje bahal, da je topič poslal egiptskemu kralju kot poročni dar. Mornar je za to zvedel in je vložil proti Szynalu ter njegovi ženi tožbo. Gdinjčani čakajo sedaj z zanimanjem, kako se bo ta nenavadna afera končala.

ANEKDOTA

Ravnatelj majhnega gledališča je nekoč povabil igralca Kainza, naj bi pri njem igral naslovno vlogo Shakespeareovega »Hamleta«. Ponudil mu je za to 20 mark odškodnine.

Kainz mu je na ponudbo odgovoril: »Že zaradi vloge moram zavrniti vašo ponudbo, kajti Hamlet je samo navidez blazen...«

VSAK DAN ENA

»Jaz hočem vašo hčer za ženo — ali imate kaj proti temu?«

(»College Humour«)

Močna žarnica

Na elektrotehnični razstavi v Filadelfiji je bilo videti električno žarnico za 10 tisoč watov. To čudo moderne svetlobne tehnike drži dama na naši sliki v svojih rokah

MNOGO JE SREDSTEV

za pranje, toda

»PERION«

je samo eden! — Odlično opera.

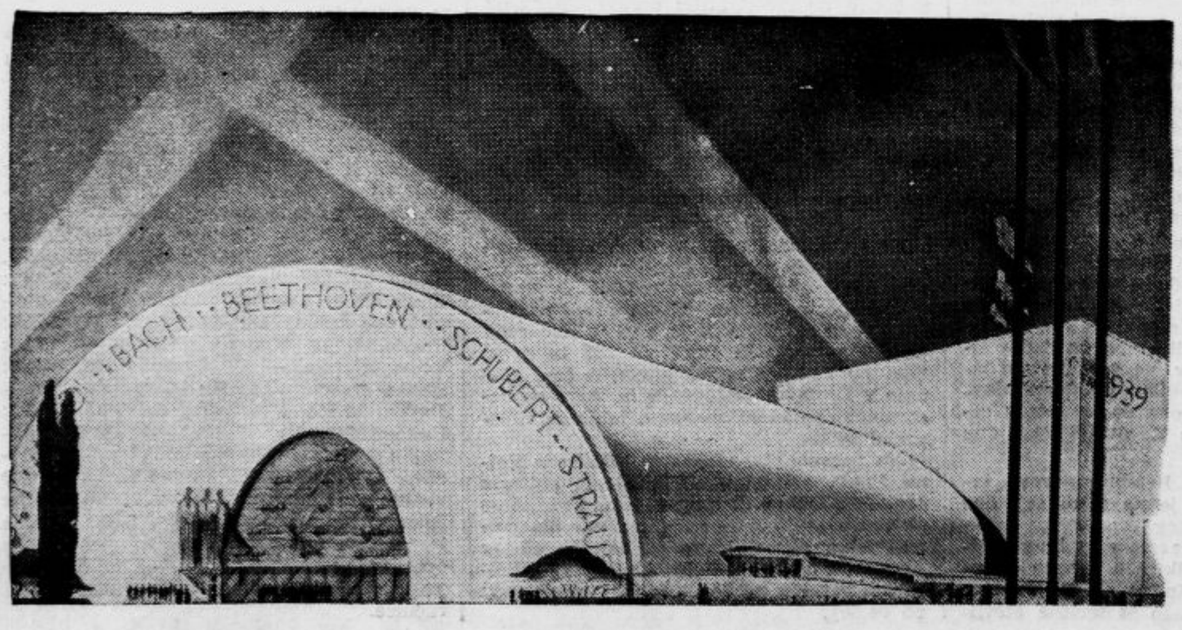

Glasbena dvorana njujorške razstave

Za njujorško razstavo leta 1939. pripravljajo glasbeno dvorano imponzantne zunanjosti. V stvarnem slogu zgrajena stavba bo stala predvidoma 350 tisoč dolarjev

Kulturni pregled

Nove knjige Jugoslovenske akademije

Med knjigami, ki jih je v zadnjih mesecih izdala ena najvišjih znanstvenih institucij v Jugoslaviji, zagrebška Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti, utegne biti širšemu krogu izobražencev najbližja in najzanimivejša **dr. Antona Barca zgodovina hrvatske književne kritike.** O tej, za hrvatsko literarno zgodovino in teorijo pomembni knjigi si poročevalec pridržuje poseben obširnejši prikaz. V naslednjem naj informativno zabeležimo druge akademijine izdaje, katerih vsaka pomeni tehten donesek v zakladnico domače znanosti.

Z delovanjem Jugoslov. akademije nas podrobno seznanja 50. zvezek njenega **Ljetopisa,** ki je časovno zaobsegel leto 1936/37. Uvodna beseda je posvečena pokojnemu pokrovitelju te institucije, nadškofu dr. A. Bauerju, nakar slede podrobna poročila o delovanju uprave, razredov, zavodov, odborov in urednikov publikacij ter izvlečki iz zapiskov posameznih zasedanj. Tako je na str. 40. objavljeno besedilo komemoracijskega govora, ki ga je imel v imenu akademije dr. Božidar Širola na pogrebu slovenska muzika Mateja Hubada. V poročilu o svečani seji je posebno zanimiv govor predsednika dr. A. Bazale, ki formulira v zgoščeni besedi značaj in pomen duhovne demokracije in njenega mesta v kulturnem razvoju človeštva. Med poročili o novih članih je med drugim z bibliografijo podprti življenjepis slovenskega zgodovinarja dr. Milka **Kosa** (prispeval dr. Ljudmil **Hauptmann**), medtem ko dr. Vale **Vouk** obravnava življenje in delo dr. Maksa **Samca.** V tem zvezku so tudi poročila o raznih raziskavanjih, ki jih je akademija podprla, dalje je tu objavljena razprava dr. Fr. Fanceva o grofu Janku Draškoviću pred l. 1832., zatem pravilnik Oceanografskega instituta v Splitu in pregled novih knjig v akademijini knjižnici.

Pomembna publikacija je druga, popolnoma predelana izdaja druge knjige zbirke »Stari pisci hrvatski«. Ta knjiga, obsegajoča 568 strani, vsebuje **»Pjesme Šiška Menčetića Gjore Držića i ostale pjesme Ranjinina zbornika«.** Kritična izdaja teh zastopnikov dubrovniške poezije 16. stoletja je delo najpoklicanejšega poznavalca, prof. Milana Rešetarja, ki jo je opremil z vsem znanstvenim aparatom in izpopolnil z izsledki najnovejših proučevanj. Nova izdaja se od svoje predhodnice razločuje v tem, da je gradivo preglednejše razvrščeno in kritični aparat popolnejši. Tako je celoten tekst Ranjinovega zbornika zopet postal dostopen vsem, ki jih zanima dubrovniška literatura 16. stoletja. Ob koncu knjige nam kažejo tri priloge facsimile prvotnega rokopisa. »Stari pisci hrvatski« se uvrščajo med najlepše akademijine izdaje.

V devetintridesti knjigi **»Starin«,** ki jo je uredil akademik prof. Šišić, so objavljeni trije večji znanstveni doneski, k narodni zgodovini. Krunoslav Draganović priobčuje izviren tekst italijanskega poročila, ki ga je spisal v l. 1623. in 1624. o razmerah katoliškega ljudstva na Bolgarskem, Srbiji, Sremu, Slavoniji in Bosni apostolski vizitator Petro Masarechi. Besedilo je opremljeno s kratkim zgodovinskim uvodom. Franjo Bučar in Franjo Fancev objavljata »Bibliografijo hrvatske protestantske književnosti za reformacije«, ki bo glede na tesne vezi med hrvatskimi in slovenskimi protestantskimi avtorji zanimala tudi slovenske raziskovalce in sploh slaviste. Ferdo **Šišić** je drugi del knjige izpolnil z izvirnim tekstom diplomatskih listin iz 15. stoletja in tako prispeval večidel še neobjavljeno gradivo za narodno zgodovino te dobe. Večina listin poteka z dvora kralja Žigmunda.

Zbirka **»Monumenta historico - juridica Slavorum meredionalium«** je s pravkar izišlo knjigo dosegla 12. zvezek. Za ta zvezek je dr. Rudolf **Schmidt** priredil celotno izdajo statuta mesta Iloka (Statutum civitatis Ilok, anno 1525) in jo opremili s hrvatskim uvodom in latinskim indeksom.

Maretićev »Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika« je dosegel 52. zvezek in zaobsegel besedni zaklad od »probavljenja« do »provrtotina«. Delo, ki ga je l. 1880. začel Gjuro Daničić in pri katerem je v letih 1883—1886 sodeloval tudi Slovenec M. Valjavec, nadaljeval Pero Budmani in ga od le. 1911. dalje opravljal zaslužni Tomo Materić, je menda poslednji zvezek, ki je izšel v Maretićevi redakciji. Slovar po svoji znanstveni obdelavi in obilnem besednem, zlasti še frazeološkem zakladu, ne zaostaja za najpomembnejšimi znanstvenimi slovarji velikih jezikov. Glede počasnosti izhajanja si deli usodo s podobnim slovarjem Francoske akademije. Maretićev slovar obilno upošteva ne samo besedišče v umetnih tekstih, marveč tudi v narodnem blagu in v posameznih dialektih, zato je zlasti poučen za onega, ki hoče proučevati sorodnost besednega zaklada na vsem slovanskem jugu, saj so mnoge besede, ki se rabijo v slovenščini ali v bolgarščini, ostale v dialektični rabi posameznih pokrajin.

Naposled je treba zabeležiti dve knjigi **»Rada Jugoslavenske akademije«. V** 260. knjigi je zastopan Zgodovinsko-filološki in filozofsko-juridični razred. Rešetar obravnava besedni zaklad in dikcijo pesmi Ranjinovega zbornika (glej poročilo o knjigi »Stari pisci hrvatski«), prof. dr. **Ljudmil Hauptmann** pa priobčuje na str. 57 — 118 **»Mariborske studije«,** ki so nov, nemalo važen donesek k zgodovini slovenskega ozemlja in posebej še k zgodovini našega Maribora. V prvi študiji razglablja učeni raziskovalec poreklo mariborske gospode, v drugi razpravlja o postanku Maribora, v tretji pa o postanku štajerskega ministerialstva. Pavao Butorac je prispeval razpravo »Boka Kotorska prema narodnome pokretu u revolucionarnoj godini 1848«, dr. Gjuro Škarić razpravlja o srbskohrvatskih os-besedah, dr. Tomo Matić pa o avtorju pesmi »Sličnorični natpis groba Zvekanova«. 261. knjiga »Rada« je posvečena matematično-prirodoslovnemu razredu. Tu so objavljeni spisi Jovana Karamate, Flumiania, Ruždića, Frana Tućana, dr. A. Šercerja, dr. Milana Smokvine, dr. Željka Markovića, **Maksa Samca** (»Različnost amilo in eritrosupstanca kao izraz njihove razne molkoezije«), Waclava Sierpinskega in Djura Kurepa. —o.

Velik koncert v celjskem gledališču

V nadaljevanju prireditev Celjskega kulturnega tedna je bil v soboto v nabito polnem Mestnem gledališču v Celju glasbenopevski večer, ki ga je prenašala ljubljanska radijska postaja. Na sporedu so bila samo dela celjskih skladateljev.

Pomnoženi orkester Glasbene Matice v Celju je izvajal prvi, tretji in četrti stavek iz »Celjske suite« ravn. Karla Sancina. Orkester 42 godbenikov, med katerimi je bilo tudi sedem članov ljubljanske vojaške godbe, je dirigiral avtor sam. Avtor je suito, ki je bila v Celju že dvakrat izvajana, malo predelal in izpopolnil. Orkestralna zasedba je bila prvovrstna. Orkester je zvenel polno in je tvoril docela zaokroženo enoto. Izvajanje je bilo precizno in skrbno izdelano v vseh podrobnostih. Tako dovršenega orkestra Celje že dolgo ni čulo. Posebno učinkovit je bil tretji stavek, ki slika trpljenje in umiranje jetnikov v Friderikovem stolpu. Mešani zbor »Celjskega Zvona« pod vodstvom g. Avgusta Cererja je zapel tri pesmi: melodiozni skladbi Alojza Mihelčiča »Darovanje Mariji« in »Kosa« z lepima tenorskima solima gg. Janka Žagarja in Mirka Modica ter v modernem stilu pisano skladbo Slavka Mihelčiča »Soldaška«. Mezzosopranistka ga. Helena Rajhova je s svojim barvitim glasom občuteno podala solospev ravn. Karla Sancina »Poziv« in skladbo ge. Mirce Sancinove »Trenutek«. Obe skladbi sta harmonično zelo zanimivi in polni nežnega nastrojenja. Ga. Mirca Sancinova, ki je tudi oskrbela dovršeno klavirsko spremljevanje, se je ta večer prvič predstavila tudi kot nadarjena in tehtna skladateljica. Baritonist g. prof. Mirko Močan je ob finem spremljevanju pianista g. Slavka Mihelčiča s sočnim baritonom podal Pregljev melodiozni samospev »V mraku« in Cererjevo zanimivo »Serenado«. Gosp. Slavko Mihelčič je z brezhibno tehniko izvajal svojo malo klavirsko suito v 5 stavkih, izredno zanimivo in efektno polifono, skorajda atonalno skladbo, ki očituje zelo nadarjenega in invencioznega skladatelja. Moški zbor »Oljke« je pod vodstvom g. Cirila Preglja izvajal tri Pregljeve pesmi: v narodnem tonu pisano »Žunico«, močno občuteno »Utrgaj mi še rožico« z lepim baritonskim solom g. Orla in učinkovito »Pesem o beli hišici«. Zbor je v pogledu discipline, dinamike in homogenosti v zadnjem letu pod vodstvom g. Preglja razveseljivo napredoval.

Po odmoru je godalni orkester Glasbene Matice pod vodstvom g. ravn. K. Sancina eksaktno izvajal dr. Franja Delaka kvintet za godalni orkester. Skladba je motivično dobro izvedena in fino instrumentirana. Sopranistka ga. Anica Mikelnova in tenorist g. Janko Žagar sta ob spremljevanju godalnega orkestra pod vodstvom g. ravn. Sancina zelo pohvalno zapela lepi duet Alojza Mihelčiča »Večerni zvon«. Člani celjskega okteta, pomnoženi za tri nadaljne pevce, so pod vodstvom g. Avgusta Cererja izvajali Cererjevo »Hrepenenje« in »V jutru«, Delakovo »Balado«, Slavka Mihelčiča harmonizacijsko komplicirano in učinkovito »Tržaškim bratom« in znano, že ponarodelo pesem Alojza Mihelčiča »Polje«. Mešani zbor Celjskega pevskega društva je pod vodstvom g. Peca Šegule zapel Pregljevo melodično »O, da je roža moje srce«, nato Savinovo motivično učinkovito »Večernico« ob spremljevanju pianistke gdč. Milene Oražmove in orkestra Glasbene Matice, Schwabovo prisrčno pisano in učinkovito »Rajanje pod lipo« za tenorski solo, (ki ga je dobro pel g. Stjepan Telč), mešan zbor in orkester. Ob zaključku so združeni pevski zbori ob spremljevanju pomnoženega orkestra Glasbene Matice pod vodstvom g. ravn. Sancina izvajali Sancinovo izrečno za Celjski kulturni teden napisano kantato »Himna Celju« na krasno besedilo Frana Roša. Skladba ima mogočen uvod ter je motivično krepka, dobro frazirana in izvrstno instrumentirana. V orkestralni in pevski izvedbi je zvenela polno in prodorno sopranski solo pa je pela ga. Helena Lapajnetova s sočnim, čistim in odlično kultiviranim glasom. V orkestru je sodelovalo 42 godbenikov, v zboru pa 130 pevcev in pevk.

Večer je bil mogočna revija celjskega glasbenega kakor pevskega udejstvovanja. Navdušeni aplavzi so veljali tako nastopajočim kakor tudi celjskim skladateljem, ki spadajo med pomembne tvorce slovenske kulture in njene povzdige. R. P.

Naši Sokoli na delu

Dan sokolske pripravljenosti v Mariboru

V soboto zvečer je bila v mariborskem Narodnem domu akademija naraščajskega odseka matičnega Sokola. Oder je bil bogato okrašen z državnimi trobojnicami in sliko Nj. Vel. kraja Petra II. Nastopajoče skupine so strumno in skladno izvajale posamezne proste, gimnastične, plesne, razgibalne in orodne vaje. Posamezne točke je spremljal naraščajski orkester pod vodstvom br. Vrabla. Toplo zanosen nagovor je imel načelnik naraščajskega odseka g. Stane Zorč. Akademija se je otvorila z državno himno ter zaključila s sokolsko »Hej Slovani«, ki so jo zanosno peli vsi navzoči.

V nedeljo ob 6. uri so se s posameznih zbirališč petih mariborskih sokolskih društev podali mariborski Sokoli k svojemu tradicionalnemu pripravnostnemu pohodu na letno telovadišče pobreškega Sokola. Okoli 1600 Sokolov in Sokolic je s strumno disciplino, zastavami in godbo odkorakalo na Pobrežje, kjer je bil stik posameznih sokolskih društev. Zanosne pozdravne besede je spregovoril predsednik meddruštvenega odbora prof. br. Struna, nakar je še spregovoril o pomenu dneva pripravljenosti župni načelnik br. *Mačus.* Sledila je poklonitev kralju Petru II. ob sviranju državne himne ter ob sklonjenih državnih trobojnicah pred okrašeno kraljevo sliko na tribuni sredi telovadišča. S. Klemenčičeva je deklamirala Župančičeve »Kovače«, nakar je gromko zadonela iz sokolskih grl pesem sokolskih legij. Sledila je prijateljska sokolska zabava z narodnimi plesi ob sviranju godbe »Drave«. Ko je množica še mogočno odpela »Hej Slovani«, so se posamezne edinice vračale skozi mesto na svoja zbirališča vzklikajoč med potjo sokolstvu, Jugoslaviji in sokolskemu Mariboru.

Obupno dejanje bolgarskega emigranta

Po nočnem napadu se je na policiji vrgel skozi okno

Ljubljana, 11. maja

Dvorišče policijske uprave ob Bleiweisovi cesti je bilo včeraj popoldne pozorišče nenadne tragedije: z okna III. nadstopja se je pognal na dvorišče 36-letni bolgarski emigrant, bivši visokošolec Josip *Radev,* Obležal je mrtev. Ozadje te tragedije je dokaj nenavadno.

V nedeljo zvečer je pekovski mojster in hišni posestnik Jože Okorn iz Trstenjakove ulice malo posedel v gostilni »Šibenik« na Tyrševi cesti, kjer je v družbi nekaj časa kvartal. Malo pred polnočjo je plačal zapitek. Potegnil je iz žepa listnico, v kateri je imel več bankovcev. Še malo ni slutil, da ga nekdo ostro motri. Hip nato je zapustil gostilno in zavil s Tyrševe ceste v Trstenjakovo ulico. Tik za Majcenovo kavarno pa se je iz teme izluščil neznanec, ki je stopil pred Okorna, se mu predstavil za detektiva in mu začel pretipavati žepe, češ da ima hujskajoče letake. Okorn je bil prvi hip tako presenečen, da se ni niti upiral. Ko pa je takoj nato neznanca vzela noč, se mu je stvar le zazdela malo čudna. Segel je v žep in opazil, da mu je izginila denarnica s 640 din.

Okorn je pohitel do bližnjega stražnika na Tyrševo cesto in mu prijavil, da ga je pravkar nekdo oropal. Podal je precej natančen opis napadalca, ki ga je bil popreje videl v gostilni Šibenik, in na podlagi tega je policija v ponedeljek popoldne aretirala bivšega akademika, bolgarskega emigranta Josipa Radeva iz Samove ulice, 4. Seveda je ta odločno tajil, da bi bil napadalec ali pa sploh v zvezi z napadom, toda ko so ju z Okornom na policiji soočili, je hišni posestnik z vso gotovostjo prav v Radevu spoznal napadalca. A Bolgar je vztrajal pri tem, da je nedolžen in je skušal dokazati nekak alibi, kar pa se mu ni posrečilo. Okrog 14. ga je stražnik peljal iz sobe, kjer so ga zaslišavali, v policijske zapore. Ko pa sta prišla do okna III. nadstropja, se je Raved s pravim plavalnim skokom pognal skozi šipo, jo razbil in priletel naravnost na betonirani dvoriščni tlak, kjer je obležal mrtev. Stražnik je v zadnjem hipu nesrečnežu skušal preprečiti obupno dejanje in ga je zagrabil za suknjo, ki pa mu je ostala v rokah. Truplo nesrečnega Bolgara so nato prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Josip Radev je živel v Ljubljani že od leta 1928 in je prva leta študiral filozofijo. Pozneje pa je študij obesil na klin in je živel le od podpor in od priložnostnega zaslužka. Pečal se je nekaj časa s prevajanjem iz bolgarske literature, tu in tam je prodajal slike ali pa bolgarsko keramiko. Očitno ga je beda zavedla k napadu, a se je takoj skesal in obupal.

SPORT

V nekaj vrstah

Jutri se bodo začele v Pragi

teniške tekme za damski srednjeevropski pokal,

v katerih sodelujejo Češkoslovaška, Madžarska, Poljska, Italija in Jugoslavija, torej prav iste države kakor v moški konkurenci za sličen pokal. Slučaj je hotel, da bodo v tem tekmovanju — kakor so bili v tekmah za Davisov pokal — naše prve nasprotnice Čehoslovakinje. Tekme v Pragi bodo trajale tri dni in bo obsegal spored prav tako štiri single partije in eno double, kakor za Davisov pokal. Jugoslavijo bosta zastopali naša prvakinja gdč. Hela Kovačeva in talentirana mlada igralka gdč. Florijanova, za Češkoslovaško pa bo sigurno nastopila njena prvakinja ga. Hein-Müller, druga partnerica pa doslej še ni določena. Upajmo, da bodo te teniške tekme v Pragi potekle brez neprijetnega odmeva, ki je v Pragi še zmerom precej glasen zaradi znanih zagrebških dogodkov.

Pred kratkim so bila v Pragi končana tekmovanja

za amatersko prvenstvo držav Male antante v boksu

na katerih so zmagali Rumuni, drugo mesto so zasedli Čehoslovaki, naši boksači pa so tudi letos ostali na zadnjem mestu. Kljub temu, da je po vrstnem redu naša ekipa bila zadnja, je vendarle zapustila mnogo boljši vtisek, kakor na lanskem sličnem tekmovanju v Rumuniji. Edino prvo mesto nam je v teh tekmah priboril v welter kategoriji Polak. Razen tega je Jugoslavija osvojila tudi dve drugi mesti in sicer v poltežki kategoriji po Hladnem ter v težki kategoriji po Baraču.

Naša državna nogometna reprezentanca,

ki so jo pri povratku iz Bukarešte v Beogradu sprejeli z velikimi častmi, bo morala na naslednjo mednarodno tekmo že spet v 14 dnevih. Savezni kapetan Kika Popović je še precej zadovoljen s sedanjo postavo in bo za prihodnjo tekmo dne 22. t. m. v Genovi pustil skoraj vso enajstorico nespremenjeno. Popolnoma sigurno je to glede obrambnih vrst, nekoliko pa g. Popović le razmišlja, kje bi našel morda še bolj zanesljivo levo krilo in desno zvezo, kakor ju je imel s seboj v Bukarešti. Pišejo, da je vsej enajstorici, ki bo morala pozneje potovati dalje v Bruselj, obljubil za primer zmage obisk Pariza in meddržavne tekme, ki bo tamkaj 26. t. m. med Angleži in Francozi. Pa našim nogometnim mojstrom ta nagrada menda ni posebno všeč, češ da je najlepša nagrada — denar.

Dolgo so se pripravljali beograjski lahkoatletiki za troboj med prestolnicami Male antante Prago, Bukarešto in Beogradom, ki je bil določen za 29. maja t. l. Zdaj naenkrat so Rumuni odpovedali svoje sodelovanje, čeprav so se kar se da oficielno obvezali za ta nastop. Da jih gotovo ne bo, dokazuje dejstvo, da so za ta dan sklenili drugo tekmo, in sicer s Turčijo. Beograjski podsavez je namesto Rumunov povabil na to tekmovanje reprezentanco Zagreba, tako da bo ta troboj vendarle izveden. Medtem so Beograjčani poslali v Bukarešto svojega zastopnika po pojasnila in odškodnino, toda tamkaj ni mogel najti in dobiti odgovora od nikogar. Prav za prav so res čudni ti običaji med sportniki tam proti vzhodu!

Razpis

propagandnega lahkoatletskega mitinga v Celju

Sportni klub Celje v Celju priredi v nedeljo 15 t. m. s pričetkom ob 8.30 na Glaziji v Celju propagandni lahkoatletski miting, na katerem imajo pravico starta vsi verificirani in neverificirani atleti, člani klubov članov JLAS.

Tekmovalni red in obseg tekmovanja: Jun. A: 60 m, jun. B in C: 100 m, sen.: 100 m, skok v višino: jun. B in C ter seniorji, 3000 m seniorji, 300 m juniorji B in C, met krogle: juniorji B in C 400 m seniorji, troskok seniorji, met kopja juniorji B in C met diska seniorji, 1000 m juniorji B in C in skok v daljino seniorji ter juniorji A, B in C.

Prijave je treba poslati najkasneje do sobote 14. t. m. dopoldne na naslov: SK Celje — Celje. Prijavnine ni. Prvi trije tekmovalci v vsaki disciplini prejmejo priznanice. Tekališče meri 380 m, je pokrito z ugaski in ima štiri nedvignjene zavoje.

Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAS.

Pozdravni večer svojim tekmovalcem priredi Smučarski klub »Ljubljana« v soboto dne 14. t. m. ob 20 v restavraciji pri Slamiču. Vabljeni vsi tekmovalci, člani in prijatelji kluba!

Smučarski klub Ljubljana. Važen sestanek damskega odseka bo v petek dne 13. t. m. ob 19.30 v damski sobi kavarne Emone. Vse in točno, ker je soba ob 20. zasedena.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Seja odbora bo danes ob 18.30 v klubskih prostorih nad kavarno Evropo. Ker je seja izredno važna, prosim gg. odbornike, da se je zanesljivo udeleže. — Tajnik.

LZSP. Drevi ob 18 seja v kleti »Emone«.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 12.: Pokojnik. Red A.

Petek, 13.: Lopovščine. Izven. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja Vala Bratine.

Sobota, 14.: Izpit za življenje. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 15.: Pokojnik. Izven. Znižane cene.

Jubilejna predstava Vala Bratine, člana drame: premiera Šnuderlovih treh skečev z epilogom »Lopovščine«. Igrajo: Bratina, Mira Danilova in Jan. Vsebinsko udarno ter na zunaj učinkovito zajeta snov prikazuje relativnost lopovščin, ki jih zagreše ljudje. Inscenator Valo Bratina, režiser Bratko Kreft. Opozarjamo občinstvo, ki je rezerviralo vstopnice za proslavo, naj jih dvigne pri dnevni blagajni v operi. Pri predstavi bo navzoč tudi avtor g. Makso Šnuderl.

OPERA

Četrtek, 12.: Madame Sans Gene. Red Četrtek.

Petek, 13.: ob 15. uri Prodana nevesta. Izven. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 12.: ob 20. Dalibor. Red A.

VRTNE SOLNČNIKE

Izdelujem poceni od Din 80.—

BELA FETTMANN Zagreb, Masarykova 9.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik!

Salon steznikov

I. SALAJ

se je preselil v v GAJEVO 8, pritličje

Za nadaljni obisk se priporoča cenj. damam.

KOLESA znamke „AXO“

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi, kupite ugodno pri

H. SUTTNER,

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 6.

Zahtevajte brezplačen cenik. — Ugodni plačilni pogoji!

Javna dražba

V soboto, dne 14. V. 1938 ob 11.30 uri bo v tovarni v Čirčičah pri Kranju dražba, kjer se bo med drugimi prodajalo tudi sledeče predmete:

1 luksuz avto znamke »WIPIT-OVEN«,
1 tovorni avto znamke »PIJOU«,
1 pisalni stroj,
razno pohištvo.

MISTERIJ žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Ima ona 25 ali 40 let

Nobene gube, nobene brazde v 45 letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro, ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Čez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

HOHNER

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB NIKOLIČEVA 10

Zdrave, lepe lase

boste imeli, ako jih redno negujete s specijelnim preparatom

OLÉOCAP

Z VITAMINI NARAVNA HRANA ZA LASE

IZDELEK SVETOVNE TVRDKE

L'ORÉAL — Paris

Razpis

Občina Lesce, srez Radovljica, razpisuje pragmatično mesto občinskega

TAJNIKA

pripravnika.

Šolska izobrazba: štirje razredi srednje ali njej enake strokovne šole z zaključnim izpitom.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene po čl. 7 in 8. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti v roku 30. dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani«, pri tej občini.

Uprava občine Lesce, dne 10. maja 1938.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

NAPOLEONOVA TAJNA LJUBEZEN

10

Zgodovinski roman

Zvečer ob desetih se je vrnil in kakor prvič odpeljal Marijo Walewsko v svojem vozu s spuščenimi zastori v veliko palačo.

Napoleon jo je neprijazno sprejel:

»Nisi me razumela, Marija... Užalila si me, s tem, da si odbila moje cvetlice.«

»Sire«, je rekla krotko, obenem pa s trdnostjo, ki je imela v njenih mladih ustih kar čuden zvok, »preproste cvetke bi z veseljem sprejela, ne pa cvetk iz demantov.«

»Zakaj, zakaj?«

Jecljal je. Dolgo zadrževana nestrpnost je vrela v njem ter iskala izhoda. Hodil je po sobi sem ter tja in obtoževal Marijo Walewsko, ki je pobešala glavo..

»Mar nisi sprejela mojih prvih poklonitev? Mi nisi obljubila prijateljstva? In zdaj se odvračaš od mene? Norčuješ se iz Napoleona? Pazi se... Vse, kar bi bil storil zate, samo zate, razumeš, lahko še vedno opustim. Obnovitev Poljske se prav nič ne ujema z mojimi političnimi načrti. Kaj me briga jo želje Poljakov? To je lahkomiseln, ošaben narod, ki se ne morem zanesti nanj. Kaj je meni, kaj je Franciji do tega, da iztrgamo Poljsko Rusom, Prusom in Avstrijcem? Ali je ta namen vreden truda in krvi mojih vojakov? Samo da ti ugodim in te zadovoljim, sem se odločil zanj. A ti imaš šibko srce in ne ljubiš svoje dežele, ker ji me znaš ničesar žrtvovati. In za kakšno žrtev gre? Ali je res tolikšna? Mar sem tako oduren?... Molčiš, nič ne rečeš. Torej vztrajaš na svojem stališču nápak razumevane časti? Prav, le vztrajaj; vrni se k staremu možu, ki te ne ljubi in ki ga ti ne ljubiš, vrni se k njemu s svojimi predsodki in svojimi neumnimi samostanskimi muhami. Pa naj ti te nadomestijo ljubezen in domovino; če hočeš ostati Prusinja, kar ostani. Bog daj, da se ne bi kmalu kesala in da te ne bi tvoj narod in tvoji lastni otroci preklinjali, ker jih žrtvuješ svoji ozkosrčni čednosti... Česa še čakaš?... Pojdi!...«

Njegov glas je bil od domače izgovarjave, ki se mu je vračala v vseh takih razburjenih trenutkih, čudno trd in kričeč.

Marija Walewska se ni ganila na svojem stolu; niti besedice ni mogla spraviti iz sebe, kakor da bi bila ohromljena. Trpela je strašne muke. Ti očitki, te grožnje, silovitost tega vzkipa sicer niso presegali njenega poguma, pač pa njeno moč. Omamila je vznak.

Napoleon je planil k nji, jo burno objel in jo obsul s poljubi... Bila je nezavestna, toliko da je dihala... Položil jo je na zofo, nezmožen, da bi še dalje brzdal ogenj, ki mu je gorel v žilah; hrepenenje, ki ga je navdajalo toliko dni, ga je premagalo, da je storil podlost, ki gotovo ni bila naprej sklenjena in katere se je potem kesal: vzel jo je.

Ko se je spet zavedela in videla Napoleonov preplašeni obraz in slišala besede, ki jih je šepetal, da bi se opravičil, je mahoma spoznala, kaj se je bilo zgodilo.

Studil se ji je. Z obema rokama ga je pahnila od sebe, se zarila v blazine in zaječala in zastokala kakor otrok. Debele, bridke solze so ji nenehoma drle po licih in kapljale na obleko. Vsa uničena, vsa obupana je dajala svojim solzam duška, namesto da bi si jih obrisala.

Napoleon, poln strahu, kakršnega doslej ni poznal, je sedel zraven nje in z ihtečim glasom brez zveze govoril:

»Marija, Marija, odgovori mi... Tvoje solze me ubijajo... Daj, poglej Napoleona; tvoj prijatelj je. Nikoli mi nisi bila dražja... Čuj me, Marija: življenje bi dal, da se to ni zgodilo. Odpusti moji preveliki ljubezni: samo ona je kriva tega. Oh, so trenutki, ko samega seme ne poznam. Kri mi vzvalovi v divjem žaru... Toda prisežem ti, da ne storim ničesar več, kar ti ne bi bilo všeč. Podvržem se tvoji volji. Zdaj vem, kako plemenito in čisto je tvoje srce.«

Molčala je.

»Iz ljubezni do tebe, Marija, bom ljubil tvoj narod. Branil bom njegove pravice, vrnem mu njegovo slavo. Kadar ti bodo milijoni ljudi dolžniki za svojo prostost, ali bo takrat še pravično, da me pehaš od sebe in me sovražiš?...«

Še vedno je jokala, in on, vladar cesarstva, je bil poln groze nad to bolečino in se ni upal dotakniti njene roke.

Nekaj ur je bilo minilo. Duroc je bil že večkrat rahlo potrkal na vrata; a vrata so ostala zaprta. Napoleon se ni mogel odtrgati od tega bridkega snidenja. Toda na vzhodu se je jelo daniti. Trenutek neogibne ločitve je bil prišel... Z Durocovo pomočjo je cesar vzdignil Marijo Walewsko, jo malone odnesel v njen voz in jo spremil do doma, ne da bi se bila zmenila za stisk njegove roke in za njegove ganljive poslovilne besede.

— — —

Teden dni zaporedoma je Napoleon vsak večer čakal Marije Walewske. Toda ni je bilo. Duroc, ki jo je hotel privesti, ni mogel priti do nje. Kjerkoli je bila veselica, povsod se je opravičila; sprejemala ni nobenih obiskov. Zaprla se je bila v svojo sobo, kjer je jokala, molila, se komaj da dotaknila hrane in vsa strta premišljevala o neprevidnosti, ki jo je bila zagrešila s tem, da je privolila in obiskala Napoleona. Stokrat se je pripravila, da bi se vrgla soprogu k nogam, a sram pred izpovedjo ji je vselej ubranil.

Samo eno upanje jo je krepilo. Napoleon ji je dolgoval plačilo za njeno žensko čast. Poravnal bo svoj dolg s tem, da obudi domovino v novo življenje. Tedaj — a le tedaj — mu odpusti.

Napoleon je nedvomno spoznal, da jo more videti samo s tem pogojem, kajti od tistega dne je jel usmerjati svojo politiko na postopno obnovljenje Poljske: ustanovil je pravilno vlado ter imenoval državni svet in ministre. Da, še več! Napoleon je položil temeljni kamen poljski armadi, ki so jo sestavili iz cveta mladine osvobojenih treh pokrajin. In slavne zastave iz dobe pred razdelitvijo, ki so jih bili vzeli iz skrivališč, so spet zavihrale nad polki kopjanikov, dragoncev in lahke konjenice, postavljenih pod vrhovno poveljstvo Poniatowskega.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Absolventa
tehnične srednje šole ali trgovske akademije, začetnika, ki obvlada popolnoma tudi srbohrvaški in nemški jezik, s prvovrstnimi referencami, išče svetovna zavarovalnica. — Ponudbe pod »Bodočnost 111« na ogl. odd. Jutra. 11792-1

Natakarico
mlado, biti mora dobra servirka ter dobra kuharica iščem takoj. Ponudbe s sliko na Marica Borštner, restavracija »Park«, Delnice Gorski Kotar. 11850-1

Plačilna natakarico
spretno in sposobno, sprejmem 1. junija v prometni gostilni v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11813-1

Štoparico
izurjeno v torbarskih poslih sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stalna zaposlitev«. 11837-1

Natakarico
ki bi opravljala tudi drugo dela, sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11835-1

Mlado čedno dekle
ki ima veselje do hišnih in vrtnih del ter gostilne, takoj sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11815-1

Pisarniško moč
v Ljubljani bivajočo, hitro strojepisko in računarico, ki perfektno obvlada tudi nemščino in srbohrvaščino sprejmemo. Ponudbe pod šifro »Uradovanje« na ogl. odd. Jutra. 11821-1

Slugo
za vsa hišna dela, uporaben tudi pri gostilni in trgovini, zmožen nekaj kavcije z dobrimi in daljšimi spričevali, sprejme trg. v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spretno«. 11823-1

Delavke
išče za takoj tvrdka M. Geršak & Co., Prečna ul. št. 4, Ljubljana. 11849-1

Dekle
pridno in pošteno, za v kuhinjo, katera ima veselje do gostilne, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11818-1

Natakarico
servirko, pridno in pošteno, sprejmem za hotel na Gorenjskem dve sezoni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjsko 37«. 11848-1

Kolarja
za popravilo avto karoserij, sprejmem. Kovač, Tržič. 11827-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Vdova
srednje starosti, finega nastopa, Ljubljančanka, želi mesto gospodinje kjerkoli izven Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšen nastop«. 11826-2

Frizerka
išče nameščenja. Vešča železne, vodne in trajne ondulacije ter manikiranja. — Pismene ponudbe pod šifro »Stalno 777« na ogl. odd. Jutra. 11830-2

Brivski pomočnik
išče službo, dober delavec, bubištucer, 24 let star, vojaščine prost. Ponudbe na Ladislav Horvat, Čakovec salon Teržič. 11845-2

Mlad mož
spreten in okreten, zna nemško in slovensko, želi primerne službe pomožnega delavca, sluge, raznašalca ali kaj podobnega. Je popolnoma neoporečne preteklosti, pošten, vesten in zanesljiv človek prijetne zunanjosti. Ponudbe pod šifro »Hvaležen za zaslužek« na ogl. odd. Jutra. 11820-2

Žagovodja
z dolgoletno prakso, dobro verziran v vseh panogah lesne industrije, išče službo. Prevzame tudi mesto manipulanta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Žagovodja« 11811-2

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Frizersko vajenko
sprejmem. Pelc Leonard, Kranj. 11812-44

Potniki

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnike
ozir. zastopnice za razpečavanje fotografskih povečav, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Dober zaslužek«. 11825-5

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ia apno
iz poljskih peči, belo z drvmi žgano, debelokomadno, prodamo nekaj vagonov. Cena zelo nizka, dobava okrog 15. t. m. Apnenica Dobrepolje. 11803-6

Pult
steklen, hrastov s predali, v dolžini 2.70, zelo ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11846-6

Otroški vozički
skoraj popolnoma novi, — športni in globoki, poceni naprodaj pri »Prometa«, (nasproti križanske cerkve). 11819-6

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Transmisijo
cca 9.50 m, premer 60 do 75 mm z ležaji kupi parna žaga Rog d z o. z. Podstenica. Topli ce pri Novem mestu. 11648-7

Trgovski pult
mali, stelaže in tehtnico za malo trgovino, kupim. Poizve se v vseh poslovalnicah Jutra. 11822-7

Cca 800 m tračnic
in 10 vozičkov potrebujem za dobo 6 mesecev proti primerni odškodnini. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Tračnice«. 11844-7

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Seno
sladko in polsladko, kupim vagonske pošiljke. Plačam potom duplikata tovornega lista. Kirbiš, Celje. 11807-33

Avto-moto

Več rabljenih avtomobilov
DKW limuzino in kabriolet PONTIAC, pripraven za taksi, CHEVROLET mod. 1936, vsi limuzine, PACKARD 7 sed. etc. zelo ugodno proda po likvidacijskih cenah DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa 35, Telefon 27-28. 11782-10

Kolesa

Prvovrstna kolesa
najnovejši letošnji modeli, v največji izbiri že od Din 550 naprej. Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36 (Dunajska c.) nasproti Gospodarske zveze. 11390-11

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo — sprejmemo v posebni oddelek v komisijsko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Sporočite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komisijski oddelek preskrbimo sami. Ivan Mathian. Ljubljana, Tyrševa cesta 12. 79-12

Stroji

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Žago venecijanko
kupim na stalni vodi v gozdnem prometnem kraju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Žaga«. 11828-29

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hranilno knjižico
od Prištedione za 75.000 din kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »75«. 11834-16

Bančno kom. zavod
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40 kupi takoj in plača najbolje
hranilne knjižice
bank in hranilnic
vrednostne papirje:
3% obveznice, bone, srečke, delnice itd.
valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne loterije. 224-16

Iščem kompanjona
za zelo dobro uveden posel. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11841-16

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trafiko v Ljubljani
na prometnem kraju, prevzamem. Sorazmerno po prometu plačam lepo odstopnino. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod značko »Monopol«. 11796-19

Lokal
Velik lep lokal, takoj oddam v Florjanski ul. 1 11817-19

Frizerski salon
za dame in gospode, prodam na prometni točki. — Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Maribor« 11840-19

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Večje število parcel
kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ter vil, ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec
Kunaver Ludvik
Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Komfortno stanovanje
moderno, oddam takoj v Šiški. Vprašati v trafiki, — Pasaža. 11838-21

5-sobno stanovanje
oddam v vili, s poseslko sobo, verando in vsemi pritiklinami. Blizu centra in Tivolija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11804-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Enosob. stanovanje
s kabinetom in kopalnico iščem za 1. avgust. Ponudbe na ogl odd Jutra pod »Solnčno« 11424-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
veliko, solnčno, zračno, s posebnim vhodom, oddam junija. Kolodvorska ulica št. 23, I. nadstr. 11824-23

Opremljeno sobo
z dvema posteljama, takoj oddam. Židovska ulica 6, I. nadstr. 11847-23

Sobo
popolnoma separiran vhod s stopnišča, oddam 1. junija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11781-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom iz predsobe, solnčno, parket in elektrika, oddam 1. junija pri bežigrajski gimnaziji samo boljšemu gospodu ev. gospodični. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11810-23

Eno ali dve sobi
mirni, s centralno kurjavo za pisarno, oddam za avgust. — Drogerija Hermes, Miklošičeva 20. 11816-23

Sobo
opremljeno ali prazno, poceni oddam v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11829-23

Solnčno sobo
zračno, opremljeno, s separiranim vhodom, oddam 15. maja. Napoleonov trg 6, III. nadstr. 11831-23

Sobe išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Opremljeno sobico
iščem za takoj. Poizve se pri Goričar, Sv. Petra c. 29 11806-23a

Dragocenosti

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir,
Ljubljana, Wolfova ul.

Razno

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brezplačno dobite vzorček priznano najboljšega buhača z znamko
»Hamad«
če ga še nima Vaš trgovec.
»Hamad«
sigurno uniči ves mrčes. — Zahtevajte ga povsod!
Zastopstva »TOSTA«, Ljubljana, Stari trg 6.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikalnica

Klišeje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. Kitra nasip 23

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Posebne novosti,
vseh oblačil, sport samarn, obleke, pumparice, perilo i. t. d. najceneje
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

AVTOMEHANIK ŠOFER
dobro izvežban vozač, inteligenten ter lepe zunanjosti želi službo pri boljši družini. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«.

NSERIRAJ V „JUTRU“!

Kemika-tehnologa,
ki je vešč praktične izdelave tehničnih masti in mila SPREJME industrijsko podjetje. — Ponudbe poslati pod »936« na Propagando a. d., Beograd, pošt. pret. 409.

Vzdolž morske obale prodam:
rentabilne stanovanjske in trgovske hiše, vile s parki, stavbišča z lastno plažo, hotele, pensione i. t. d. —
Informacije brezplačne.
AGENTURA: M. MUSANIĆ — SPLIT, Zadarska br. 10.

Iščemo mlajšega gospoda
z dobrim tehničnim znanjem in trgovsko izobrazbo za mesto sodelavca-svetovalca v obratu. Gospodje, ki so po možnosti že delovali v industriji lahkih kovin, in ki razpolagajo z dobrimi zvezami v krogih te stroke, imajo prednost.
Pismene ponudbe pod »45556« na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

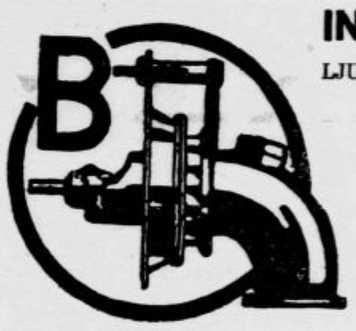

STROJNO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA
ING. OGNJESLAV BORSTNAR
LJUBLJANA — ŠIŠKA, SV. JERNEJA CESTA ŠT. 18
izdeluje razne stroje, strojne dele, transmisije železne konstrukcije, žagine in mlinske opreme
VODNE TURBINE
TEL. 45-60
zatvornice itd. Montira in popravlja parne kotle. Izvršuje načrte, proračune in ekspertize

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je preminil po težki in dolgotrajni bolezni naš iskreno ljubljeni oče, tast in stari oče, gospod

Anton Hočevar

danes ob 9. dopoldne v 86. letu svoje starosti.

Dragega pokojnika bomo prepeljali iz hiše žalosti na Pragerskem v Maribor in bo pogreb v petek 13. maja ob 17. iz kapelice na magdalenskem pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, 14. maja ob 7. zjutraj v magdalenski cerkvi.

Pragersko—Maribor—Ljubljana, 11. maja 1938.

Žalujoči ostali:
rodbini ALOJZIJA in CIRILA MAJCNA, restavraterja v Mariboru in v Ljubljani — ter ostali sorodniki.

JANKO TIČEK IN NJEGOV OČF

83

Ko so bili že na poti onkraj jarka, so opazili, da teče kmet mnogo hitreje od njih. Tedaj je oče sklenil drago prodati svoje življenje. Sklonil se je, oberoč pograbil brv in jo poizkusil odtrgati...

Cauche — fotelje — in vse drugo priznano solidno delo dobavi
SEVER — Marijin trg 2.

Iščemo finansijerje
za dobro idočo veletrgovino pod ugodnimi pogoji. Sigurnost zajamčena. Vpoštev pridejo zneski od 100.000.— Din dalje.
Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro obrestovanje«.

Čebelarske potrebščine najceneje pri Jos. ZALTA & Co, železnina, Ljubljana — Tyrševa 9, poleg Figovca.

Diabetiki in debeluhi:
Kruh, zdravniško priporočen in izdelan po metodi dr. Senftnerja (Berlin-London) z dodatkom bilinskega insulina, lahko uživate dvakrat toliko kakor navadnega kruha in je naprodaj samo v parni
pekarni KIRBIŠ — CELJE.

M. STELE
TRGOVINA Z JUŽNIM IN DOMAČIM SADJEM, ZELENJAVO IN DEŽELNIMI PRIDELKI NA DEBELO
Ljubljana — škofijska palača,
vhod Pogačarjev trg
NA ZALOGI ZMEROM SVEŽA POVRTNINA (SOLATA, ŠPARGLJI, GRAH, NOV KROMPIR, ARTIČOKE, KARFIOLE), SADJE, ORANŽE — ITALIJANSKE, GRŠKE IN JAFFA — LIMONE, ROZINE, FIGE VSEH VRST, MANDLJI, LEŠNIKI, OREHI I. T. D.
TOČNA POSTREŽBA. SOLIDNE CENE.
TELEFON 25-47 SKLADIŠČE TABOR 2

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.